

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛ. Ο'.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1873.

ΦΙΛΙΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

Α'.

Προκειμένου ἐνταῦθα νὰ ἴδωμεν τί αἰσθημα ἀνυφοῖ τὸ φρόνημα ἢ ἀληθῆς φιλία ἢ ὁ ἀληθῆς ἔρωσ, (*) ἐπάνεγκες κρίνομεν νὰ εἴπωμέν τινα πρῶτον περὶ τῆς φιλίας εἶτα περὶ τοῦ ἔρωτος, καὶ ἐπενέγκωμεν τὸ συμπέρασμα ἡμῶν.

Ἐν' ἀποκτήσῃ τις φίλον, πρέπει ὅπως τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, αἱ κλίσεις, αἱ διαθέσεις, συνταυτίζονται μὲ τὰς ἐκείνου. Αἱ φιλίας, λέγει ὁ Πλούταρχος, τὰ ἤθη ζητοῦσι συνεξομοιοῦν, καὶ τὰ πάθη, καὶ τοὺς λόγους, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰς διαθέσεις. Ἡ φιλία εἶναι αἰσθημα ὑψηλόν, θρησκευτικόν, πάντοτε μεταξύ ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς ἡλικίας, τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπαγγέλματος. Σπανίως εὐρίσκει τις νεανίαν ἔχοντα φιλίαν, συνδιασκεδάζοντα, συμβαδίζοντα, συμμελετοῦντα, συναφρονοῦντα μετὰ γέροντος. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆτι βλέπομεν ὅτι ὁ Φιλοκτήτης διὰ τῶν βελῶν τοῦ φίλου τοῦ Ἡρακλέους

(*) Τὴν 22 Δεκεμβρίου τοῦ 1868, συνεζητεῖτο ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ Παρισσοῦ, «ἢ ἀληθῆς φιλία ἢ ὁ ἀληθῆς ἔρωσ ἀνυφοῖ μᾶλλον τὸ φρόνημα ;» Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπηγγέλθη καὶ τὸ σήμερον δημοσιεύομενον.

ἐπολέμησε γενναίως τοὺς Τρῶας, φονεύσας πλείστους αὐτῶν, ἐν αἷς καὶ τὸν αἷτιον τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου Πάριον. Ὁ Καστωρ ἔπεσεν ἀπὸ τὸν Ἴδαν καὶ ὁ Πολυδεύκης ἐξεδίκησεν αὐτόν, φονεύσας τὸν φονέα αὐτοῦ. Πλὴν τὸ παράδειγμα τοῦ Καστωρος καὶ Πολυδεύκους ἐνταῦθα δὲν ἀρμόζει τόσο, καθ' ὅσον οὗτοι ἦσαν ἀδελφοὶ καὶ οὐχὶ φίλοι. Βλέπομεν τὸν Θησέα φονεύοντα τὸν Εὐρυτον χάριν τοῦ φίλου τοῦ Πειρίθου, αὐτὸν δ' ὑποχωροῦντα εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οὗτος ἠγάπα, εἰς τὴν Ἑλένην, χάριν τοῦ Θησέως, τοῦτον δ' αὖθις κατερχόμενον μετ' ἐκείνου εἰς τὸν Ἄδην, ἐν' ἀρπάσῃ καὶ δώσῃ αὐτῷ ὡς γυναῖκα τὴν Περσεφόνην, καὶ ἀμοτέρους ἐκεῖ συλλαμβανομένους, καὶ τοῦ μὲν Πειρίθου κατὰ τοὺς μὲν πάντοτε δεδεμένου καὶ ἐν ταῖς ἀλύσσει διαμένουτος, κατὰ τοὺς δέ, βρώσις τοῦ Κερῆρου γενομένου, τοῦ δὲ Θησέως ἀπελευθερουμένου εἶτα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

Ὁ φίλος, χάριν τοῦ φίλου κινδυνεύει, ἀψηφεῖ τὰ πάντα, τὴν ζωὴν του προσφέρει χάριν αὐτοῦ. Ἐν' ἀποκτήσῃ τις φίλον, πρέπει νὰ σταθμίσῃ τὴν καρδίαν του πρὸς τὴν ἐκείνου. Τὸ ὠρολόγιον, μίαν ἔχον μηχανήν, ἐν ἐλατήριον, δύναται ἀπὸ πολλὰ πρόσωπα νὰ δεικνύῃ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ αἱ καρδίαι δύο φίλων, ἀπὸ διάφορα σημεῖα καὶ σώματα πάλλουσαι, εἰς ἐν τοὺς παλμοὺς αὐτῶν συναينوῦσιν, εἰς ὅτι ποθεῖ ἢ καρδία τοῦ ἄλλου ὁ εἰς ὑποχωρεῖ εἰς τὴν θέλησιν καὶ τὰς ἀρέξεις τοῦ ἄλ-

λου. Καταπνίγει, ως ο Πειρίθους, τὸν ἔρωτά του χάριν τῆς φιλίας τοῦ φίλου του, ἀνευ οὐδενὸς συμφέροντος, διότι ὡς ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τοῦ *le bourgeois gentil-homme* λέγει ὁ Ἀριστοφάνης τῶν Γάλλων Μολιέρου, τὸ συμφέρον εἶναι τόσον χαμηρὸς πρᾶγμα, ὥστε οὐδέποτε ὁ τίμιος ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ δεικνύῃ κλίσιν πρὸς αὐτό. Διὰ τὴν ἀποκτήσῃ τις φίλον εὐλικρινῆ, καὶ σπάνιον καὶ δυσεύρετον εἶναι.

Πόσον χαριέντως ὁ θεῖος Ὀμηρος παριστᾷ ἡμῖν τὴν φιλίαν τοῦ Ἀχιλλεύου καὶ Πατρόκλου! Ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ τοσοῦτον κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀδυσώπητος, καταπραῦνεται μολὼν τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Χάριν τῆς μνήμης ἐκείνου πορεύεται εἰς τοὺς πολέμους πρὸς ἐκδικήσιν τῆς ἐκείνου σκιάς, ἀφ' ὅπου δὲν ἐπιστρέφει πλέον τὸ στήριγμα τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων! — Πόσον παραδειγματικῆ εἶναι ἡ φιλία τοῦ Φιντίου καὶ Δάμωνος, τοῦ Ὁρέστου καὶ Πυλάδου! Πόσον ποιητῶν, λαβόντων ὡς ὕλην τὴν φιλίαν αὐτῶν, αἱ ποιήσεις, αἱ τραγωδίαι δὲν ἐστέφησαν!

Ὁ Ἀρμόδιος κατασφάζεται ὑπὸ τῶν ὄρσιφρων τοῦ πεσόντος Ἰππάρχου καὶ ὁ Ἀριστογείτων συλλαμβάνεται, βασανιζόμενος δ' ἵνα καταδείξῃ τοὺς συνωμότης του, κατονομάζει τοὺς φίλους τοῦ Ἰππάρχου, οὓς καὶ φονεῖ οὗτος ἀνεξέταστος ἔρωτῶμενος δὲ καὶ εἴ τινας ἔχη ἄλλους, ὄχι, θνήσκων ἀποκρίνεται, σὺ μόνος μοὶ ἔμεινας, ἐγὼ δὲ χαίρων ἐκπένω, ἐπεὶ κατώρθωσα νὰ σφάξῃς τοὺς πιστοτέρους τῶν φίλων σου.

Ὁ Πυλάδης συνωμοτεῖ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα τοῦ φίλου του, ἐπεὶ καὶ ὁ Ὁρέστης τοῦτο ἐπέθυμει, καὶ οὗτος συντείνει εἰς τὸ νὰ γένη ὁ φίλος του μητροκτόνος, χάριν τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας του. Ὁ φίλος συνωμοτεῖ ἄκων πολλὰς χάριν τοῦ φίλου, κινδυνεύει καὶ πίπτει χάριν τῆς φιλίας. Σπανίως συμβαίνει προδοσία ἀληθοῦς φίλου, καὶ τότε, ὡς λέγει ὁ Ρακίνας:

L'inimitié succède à l'amitié trahie

ἡ ἐχθροπάθεια διαδέχεται τὴν προδοθεῖσαν φιλίαν· ὁ πρῶτος φίλος ἡμῶν, καθίσταται τότε ὁ ἀσπονδότερος τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ φίλοι δὲν ἀγαπῶνται διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειλέων, ἀλλὰ διὰ τῆς καρδίας, διὰ τῶν στέρνων. Ἡ καρδία ἐνός, μέχρις οὗτο εὐρητέραν ἄλλου, συνταυτίζομένη μετὰ τῆς ἰδικῆς του, θὰ προσκρούσῃ εἰς πολλοὺς σκοπέλους καὶ πλείστα θὰ ὑπερπηδήσῃ χάσματα. Ἀμα ὅμως εὐρη ταύτην, οὐδὲν θὰ δυνήθῃ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ, θ' ἀπέρχεται ὁ φίλος του, καὶ ἡ καρδία του θὰ συνταξιδεύῃ μετ' ἐκείνου. Πᾶσα σκέψις του θ' ἀναφέρεται εἰς ἐκείνον, τὸ πᾶν θὰ ᾔνοιξῃ δι' αὐτὸν ἐκείνος. Ὁ ἀποκτήσας φίλον διπλοῦς πρέπει νὰ λογίζεται. Ἴδου δὲ περὶ τούτου πῶς ἐκφράζεται καὶ ὁ Λουκιανός: ..... φίλοι τε αὐτόθεν εἶναι καὶ ἔσαι ἔσεσθαι ἀγαπῶμεν, ἄμω νικήσαντες, τὰ μέγιστα ἄθλα προσβάλλοντες, ἀντὶ μιᾶς γλώττης καὶ μιᾶς δεξιᾶς, δύο ἐκάτεροι ἐπικτησάμενοι· καὶ προσέτι, καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας καὶ ὅλως διπλὰ πάντα τοιοῦτόν τινος γὰρ ἐστὶ συνελθόντες δύο ἢ τρεῖς φίλοι. . . .

Καὶ τὸ νὰ εὐρη τις φίλον, δυσκολώτατον: κάλλιον ἕνα φίλον, λέγει ἀρχαῖον τι γνωμικόν, πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔχειν, ἢ πολλούς, μηδενὸς ἀξίους. Ὁ ἀληθὴς φίλος πρέπει νὰ ᾔνοιξῃ ἡ ἀνατύπωσις ἀπάντων τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν. Διασκεδάζομεν; ἀνάγκη νὰ διασκεδάξῃ καὶ ὁ φίλος· χαίρομεν; ἀνάγκη νὰ χαίρῃ καὶ ἐκείνος· λυπούμεθα; ἀνάγκη νὰ λυπῆται καὶ ὁ φίλος· πενθοῦμεν; ἀνάγκη νὰ πενθῇ καὶ ἐκείνος. Ἀνάγκη πᾶσα, ἵνα εὐρη τις φίλον, νὰ τὸν σπουδάσῃ τὸ πρῶτον, καὶ εἶτα νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του, διότι ὑπάρχουσι καὶ ὑποῦλοι καὶ ἄκακοι, καὶ ὁ ὑποῦλος εὐρίσκει τὸν ἄθῳον, τὸν ὅποιον σαγινεύει εἰς τὰς παγίδας, καὶ εἶτα μεταχειρίζεται τ' ἀπόρρητα αὐτοῦ πρὸς καταστροφὴν του. Ὑπάρχουσι ἄλλοι διὰ τὸ συμφέρον θηρεύοντες τὴν φιλίαν τινός. Τίς παρευρεθεὶς εἰς τὴν παράστασιν, ἢ ἀναγνοὺς τοὺς δύο λοχίας, δὲν συνεκινήθη, βλέπων τὸν ἕνα μὲν τούτων ἐκουσίως φυλακίζομενον χάριν τοῦ φίλου του, ἵνα ὑπάγῃ ἐκεῖνος καὶ ἀποχαιρετήσῃ τὴν οἰκογένειάν του, τὸν δ' ἕτερον ῥιπτόμενον εἰς τὰ ὕδατα καὶ διὰ τοῦ κολυμβήματος καταφθάνοντα καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλεν ἀντ' αὐτοῦ νὰ τουφεκισθῇ ὡς

ἄμφορος ὁ ἕτερος λοχίας; Τίς δὲν συγκινεῖται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τραγωδίας τοῦ *Baumarchais* οἱ δύο φίλοι;

Ὁ φίλος ὀφείλει νὰ ᾔνοιξῃ πρὸς τὸν φίλον του ὡς πρὸς ἑαυτόν. Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, λέγει μία τῶν ἐντελῶν, ἀγάπα τὸν φίλον σου πλείοτερον σεαυτοῦ, λέγομεν ὅμως. Νὰ ὀρίσῃ τις τί ἐστὶ φιλία; εἶναι δυσχερέστατον: ἡ συνένωσις δύο σωμάτων ἰδανικῶς μόνον ἢ συνένωσις δύο καρδιῶν ἀπομεμακρυσμένων ἢ συνένωσις, ἀνευ συμφέροντος, ἀνευ ἰδιοτελείας ἢ συνένωσις, τέλος δύο ὁμοίων ὄντων, ἐξ ὧν τὸ ἕν νὰ θυσιάζῃται ὑπὲρ τοῦ ἄλλου.

Ἔστωσαν ὀλίγα ταῦτα ὡς πρὸς τὴν φιλίαν, ἵνα εἰπωμεν πλείονα περὶ ἔρωτος καὶ καταλήξωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ἡμῶν. Προτὸν ὅμως περὶ ἔρωτος ἀρχήσωμεν, ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ εἰπωμεν περὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὀλίγα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΠΕΡΙ ΝΥΜΦΑΙΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. Ζ' καὶ τέλος.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐν τῷ πρώτῳ τῆς παρούσης πραγματείας μέρει ἐκθέσαντες τὴν ἱστορικὴν κατάστασιν τοῦ Νυμφαίου, φέρε ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σωζόμενα ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα.

Καθ' ἃ ἐκ τῶν μνημείων τούτων δυνάμεθα νὰ ἐξάξωμεν, τὸ Νυμφαῖον ἔχει μὲν τὴν ἀρχὴν του ἐκ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος, ἤκμασε δὲ μάλιστα ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, ὅτε καὶ πόλις ἀξιόλογος ἀνεδείχθη. Πρῶτον λοιπὸν διαλάβωμεν ἐν ὀλίγοις περὶ τῶν Βυζαντινῶν μνημείων του.

Τούτων τὸ πολυτιμότερον εἶναι ἐπιτύμβιος πλάξ φέρουσα τὴν δε τὴν ἐπιγραφήν, εἰς ἱαμβον γεγραμμένην καὶ πρὸς τιμὴν ἕως ἀξιολόγου στρατηγοῦ ἢ εὐσεβοῦς μοναχοῦ:

ΝΥΝ ΚΟΣΜΟΣ ΗΔΗ ΕΣΧΗΤΗΡΟΙΘΕΙΟΝ ΗΓΕΓΑ
ΝΥΝ ΟΥΝ ΒΑΔΙΖΕ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ ΣΤΕΦΗΦΟΡΟΣ

Ἐν τῷ μέσω τῆς πλακὸς ταύτης ὑπάρχει κύκλος ἐν ᾧ σταυρός· περὶ αὐτὸν δὲ γραμμαὶ κλιμακωταὶ καὶ ἀνθη ὀρειοειδῆ (ἐλικοειδῆ)· εἰς ἐκάστην δὲ τῶν γωνιῶν αὐτῆς ὑπάρχει εἶδος πτηνῶν, πῆ μὲν ζεύγος περιστέρων, πῆ δὲ ταῶν.

Ὁ Κύριος *Texier*, διάσημος τῆς Γαλλίας περιηγητῆς καὶ ἀρχαιολόγος ἐν τῷ συγγράμματί του «*l'Asie Mineure*» περιγράφει τὴν ἐπιτύμβιον ταύτην πλάκα ὡδὲ πως· *Un sarcophage byzantin encastré dans la fontaine de la place publique contient un bas-relief heraldique contenant des paons, des fleurs, des lys et un griffon passant: une*

»inscription grecque en deux vers mystiques n'est pas propre à donner quelque renseignement sur l'origine de ce bas-relief.»

Κάτωθεν τοῦ ὄρους τοῦ Νυμφαίου, ὁπερ τουρκιστὶ καλεῖται *Nir dag*, πρὸς τὸ *Tsaki-Metzit*, σώζεται ἐκκλησία βυζαντινῆς ἐποχῆς (πολὺ μεταγενεστέρης) μεταβληθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς *Μετζήτιον* (προσευκτήριον)· ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ νότιου ὑπάρχει ἡ θεία τράπεζα αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἀναγιγνώσκεται ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή:

+ΘΕΙΧΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ
ΠΡΟΠΡΟΣΩΠΟΥΣΟΥΒΛΕΠΩΝ
ΕΔΟΝΤΩΘΕΙΟΝ *
ΚΟΛΩΣΤΗΘΓΦΟΒΩ

Τὴν θείαν ταύτην τράπεζαν κατορθώσας ἡ ἀγοράση παρὰ τῶν Τούρκων ὁ ἐκεῖ ἐφημερεύων πατήρ μου τῇ συνδρομῇ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν τὴν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Νυμφαίου* ἔχει δὲ αὐτὴ μῆκος μὲν 9,190, πλάτος δὲ 0,60, πάχος δὲ 0, 41. (**)

Ἐν Νυμφαίῳ ὑπάρχει καὶ ἕτερον ὀθωμανικὸν προσευκτήριον, ὅπερ, ὡς λέγουσιν, ἦν ἄλλοτε ἐκκλησία, τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐνταῦθα σώζονται μάρμαρά τινα ὡς καὶ ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ τοίχου, κάτωθεν τοῦ ὁποίου βέει διαυγῆς καὶ ψυχρὸν ὕδωρ καλούμενον σαουκ-μουντάρ=κρύα πηγὴ.

Καθόσον δυνάμεθα ἐκ τοῦ εἶδους τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς νὰ κρίνωμεν, εἰκάζομεν ὅτι εἶναι τοῦ γ'. Μ. Χ. αἰῶνος. Ἀλλὰ τοσοῦτον εἶναι ἐφαρμένη, ὥστε ἀδύνατον νὰ ἐξαγάγωμεν ἔννοιαν τινὰ αὐτῆς* μολαταῦτα χάριν ἀπλῆς περιγραφείας παραθέτομεν αὐτὴν ἐνταῦθα ἔχουσαν ὡς ἑξῆς:

ΠΟΛ.Χ.Ω Ι Ι Ι Ι Ι
ΚΑ Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι
ΣΕΒ.Ζ.Ω.ΕΙΜΑ Ι Ι Ι Ι
ΤΟ Ι Ι Ι Ι ΝΕΙ Ι Ι Ι Ι Ι

(*) Κατὰ λάθος φαίνεται ἐγγράφη παρὰ τοῦ λιθοξόου αὐτῆς τὸ ἄρθρον τ ω ἀντὶ τὸ καὶ ἀντὶ τοῦ ἄρθρου α ι δ ο υ

(**) Ἡ θεία αὕτη τράπεζα, ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία ἦτο μικρά, δὲν ἐστηρίζετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἱεροῦ ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τοίχου αὐτοῦ* τοιοῦτου εἶδους τράπεζαι ἔτι καὶ σήμερον σώζονται πολλαχοῦ καὶ μάλιστα ἐν πολλαῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

ΠΑΝΤΙΩΣΜΩ Ι Ι Ι Ι Ι
ΚΛΟ Ι Ι Ι Ι Ν Ι Μ Φ Ι Ι Ι Ι Ι
Ι Ι Ι Ι Ι ΤΙΚΓ.Ω Ι Λ Ι Ι Ι Ι
ΠΟΧ Ι Ι Ι ΥΣΕΙ Ι Ε Ι Ι Ι Ι Ι
ΑΓΙΩΝΟΣ Ι Ι ΤΟΥΑΠ Ι Ι Ι

Παρὰ τὰ πρόθυρα τῆς κωμοπόλεως ὑπῆρχον τὰ βασιλικὰ λεγόμενα παλάτια, ἐκ τῶν ὁποίων σώζεται τὸ μέσον τὸ καὶ ὑψηλότερον διαιρούμενον εἰς τρεῖς ὀροφάς καὶ ἔχον ὕψος 25 περίπου μέτρων, μῆκος 20 καὶ πλάτος 10. Καὶ ἡ μὲν κάτω ὀροφή εἶχεν ἀνά ἑξὲς παράθυρα αἱ δὲ ἄνω δύο ἀνά τέσσαρα. Ἐκ δὲ τῶν σωζομένων ἐρειπίων αὐτῶν καὶ τοῦ ἐν αὐτοῖς λουτροῦ φαίνεται ὅτι τὸ ὅλον εἶχε μεγάλην ἔκτασιν. Ἡ οἰκοδομὴ του στερεῖται μὲν ἀρχιτεκτονικῶν καλλονῶν, ἀποτελεῖται δ' ἐξ ἀρχαίων πετρῶν, πλίνθων καὶ κεράμων. Δὲν δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ ὀρίσωμεν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκτίσθησαν τὰ βασιλικὰ ταῦτα παλάτια* τοῦτο μόνον θετικῶς γινώσκουμεν ὅτι ὑφίσταντο καὶ πρὸ τοῦ I. Βατάτζη. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ περιγραφῇ «τῆς Μικρᾶς Ἀσίας» ὁ K. Texier λέγει ὅτι ὠκοδόμησε ταῦτα Ἀνδρόνικος ὁ νέος, ἀναγκαζόμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ κλεινὸς οὗτος τῆς Γαλλίας ἀρχαιολόγος ἀπατάται δεινὴν ἀπάτην, καθότι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐναντίον τῆς ἱστορίας* διότι Ἀνδρόνικος ὁ νέος εἶναι πολὺ μεταγενέστερος τοῦ Βατάτζη. Οἱ σύγχρονοι τοῦ Βατάτζη συγγραφεῖς βεβαιοῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας του ὑπῆρχον ταῦτα καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ Βατάτζης κατῴκει ἐν αὐτοῖς. Ἄρα ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη.

Ἐπὶ τινος βρύσεως τῆς ἀγορᾶς ὑπάρχει βυζαντινὸν ἀνάγλυφον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται δύο ἀετοὶ ἐν τῷ μέσῳ δὲ

(¹) Ἐκ τριῶν ἀνωτέρω ἐπιγραφῶν ἡ μὲν πρώτη ἐξεδόθη, ὡς ἀναφέρει ὁ K. Texier, ἐν τῇ «Revue Archeologique» αἱ δὲ δύο τελευταῖαι ἄγνωστοι εὔσαι τοῖς περιηγητοῖς ἐκδίδονται ὑφ' ἡμῶν νῦν τὸ πρῶτον.

αὐτῶν δεξαμενῇ πρὸς ἣν κύπτουσι τὰ ῥάματα των.

Ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ πρὸς μεσημβρίαν βουνοῦ ἦτο μονή. Τῆς μονῆς ταύτης τὰ θεμέλια σώζονται σήμερον, ὡς καὶ τὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐκκλησίας, ἥτις μῆκος μὲν εἶχε 15 μέτρων πλάτος δὲ 9 ἢ 10. Σήμερον σώζονται κιονέρες τινες, μάρμαρα μετὰ σταυρῶν, κιονόκρανα κ.τ.λ. ἐξ ὧν εἰκάζομεν ὅτι ἦτο πολὺ μεταγενεστέρως βυζαντινῆς ἐποχῆς. Τιμᾶται δ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐσεβοῦς ἐκεῖνου βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη. Τινὲς νομίζουσιν ὅτι ἡ μονὴ αὕτη ἦν ἡ τῶν Σωσάνδρων καλούμενη ἢ οἰκοδομηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Τὴν ἰδέαν ὁμοῦς ταύτην, ἄρδην ἀνατρέπουσιν οἱ συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐν οἷς Νικήτας ὁ Χωνσιάτης, ὁ Γρηγοράς, ὁ Γεώργιος Ἀκροπολίτης. Ἐκ τούτων ὁ Γρηγοράς, μεθ' οὗ καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀκροπολίτου ὁ Λέων Ἀλλάτιος, λέγει ὅτι ὁ Ἰωάννης ὠκοδόμησε μονὴν περὶ τὴν Μαγνησίαν ἐνθα καὶ ἐτάφη μετὰ τὸν θάνατόν του.⁽¹⁾ «Ἦσαν γε μὴν λέγει, ἀμφω (ὁ τε Βατάτζης καὶ Εἰρήνη) τὴν βασιλείαν ἰθύνοντες πάνυ σεμνῶς καὶ κοσμίως καὶ ὑπερίστην ποιούμενοι πρόνοιαν τὴν δικαιοσύνην τε καὶ εὐνομίαν ἀνθεῖν ἐν πταῖς πόλεσι, πλεονεξίαν τε ἀπειναί καὶ ἄρπαγὴν. Ἐδείμαντο δὲ καὶ ναοὺς ἀμφοτέροι λίαν περικαλλεῖς, πλείστοις ἀναλώμασι, μεγίστας καὶ ποικίλας τὰς πούτων οἰκοδομὰς κατασκευασάμενοι. Ὁ μὲν βασιλεὺς τὸν τε περὶ τὴν Μαγνησίαν εἰς ὄνομα τῆς Θεομήτορος, Σωσάνδρα καλούμενον, καὶ τὸν ἐν τῶς Νικαίας εἰς ὄνομα Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου ἢ δὲ βασιλῆς τὸν ἐνδον τῆς παρὰ τὸ ὄρος Ὀλυμπον κειμένης τῶν Προυσῶν μνητροπόλεως ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου προδρόμου τοῦ βαπτιστοῦ.»

Πιθανῶς μὲν νὰ ὠκοδόμησεν τὴν μονὴν ὁ Ἰωάννης Βατάτζης (καθότι φαίνεται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης) πρὸς τιμὴν ἀγίου τινός* μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του οἱ Νυμφαῖοι, τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ ἀγίου ἐκεῖνου ἀνδρός, μετέστρεψαν τὸ ὄνομα

(¹) Λέων Ἀλλάτιος. Comentarium in Georgiae Aropolitae. Cap. LXXIV. Τυπ. Περσ. 1651.

τοῦ πρώτου Ἁγίου εἰς τὸ ἐκεῖνου.

Ἐπερθεὶ τῶν ἐρειπίων τῆς μονῆς εὐρηται τεχνικὸν σπήλαιον, ἔχον περιφέρειαν 8 μέτρων ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ ἴσως κατῴκει τις τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς (¹).

Ὀλίγον ἀπωτέρω τούτου σώζονται θεμέλια ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἄλλοι μὲν ὀνομάζουσιν ἁγίαν Κυριακὴν ἄλλοι δὲ ἁγίον Ἀθανάσιον.

Εἰς δὲ τὴν γωνίαν τῆς κωμοπόλεως σώζονται ἐρείπια τοῦ φρουρίου τοῦ Νυμφαίου. Ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ διακρίνονται τρεῖς ἐποχαί: ἡ τῶν Λελέγων, ἡ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν Ἐνετῶν. Εἶχε τρεῖς σειρὰς πύργων καὶ δύο πύλας, ὧν ἡ μὲν πρὸς Ἀνατολὰς ἡ δὲ πρὸς Μεσημβρίαν. Σήμερον διακρίνονται τὰ ἐρείπια δεξαμενῆς, λουτροῦ καὶ δωματίων τινῶν. Διαγράψαντες ἐν τοῖς προηγουμένοις τὰ κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, μεταβώμεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν σωζομένων μνημείων τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος καὶ ἐκθέσωμεν τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις ἡμῶν. Τούτων τὰ κυριώτερα εἶναι δύο* αἱ πηγαι τῶν Νυμφῶν καὶ τὸ ἀνάγλυφον τοῦ Σεσώστριος: Καὶ περὶ μὲν τῶν πηγῶν τῶν Νυμφῶν εἶπομεν ἤδη τὰ δέοντα ἐν τῷ α. μέρει ὑπολείπεται ὅθεν ἡμῖν ἡ ἐξέτασις τοῦ ἀναγλύφου τοῦ Σεσώστριος.

Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο εὐρηται 1 ¹/₂ περίπου ὄραν μακρὰν τῆς κωμοπόλεως. Ἐν τῇ πρὸς τὸ ἀνάγλυφον ἐδῶ διακρίνονται ἕχνη δύο χωρίων Ἐνετικῶν ὡς καὶ εἰς τὸν ἡμισυν δρόμον εὐρηται βύαξ καλούμενος Sabâr Tsâi ἦτοι διώκτης τῶν ἀσθενειῶν. Καὶ περὶ τὸ ἐν τέταρτον τῆς ὄρας πρὸ τοῦ ἀναγλύφου διακρίνεται ὀπισθεν τοῦ ἱμῶλου βράχος ἐνῶ ἦτο φρούριον. Μὴ δυνηθέντες νὰ ἐπισκεφθώμεν τὸ μέρος τοῦτο θέλωμεν τὸ περιγράψαι καθ' ἃς ἐλάβομεν πληροφορίας ὑπὸ ἀνθρώπων πολλακίας ἐπισκευθέντων αὐτό. Ἡ θέσις

(¹) Ἐν Νυμφαίῳ ὑπάρχουσι πολλὰ φυσικὰ σπήλαια ἀρκούντως εὐρύχωρα. Τούτων ὑπερέχει τὸ ἄνω τῆς κωμοπόλεως τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον σπηλαίον μῆκος ἔχον 21 μέτρων* εἰς δὲ τὸ ἐνδότερον μέρος δεξιῶθεν σχηματίζεται δωματίον ἔχον μῆκος 7 μέτρων.

βέση πυρ και φρίκην εις τούς νέους έρασταίς, και διεγείρει τόν θόρυβον παρελθουσών αναμνήσεων εις έκείνους οτινες γνωρίζουσι να αγαπήσωσι.»

Διά τής εξ' Αρμίνιου Φραγκίσκου ο Ηέλικος, εδόξασε τήν αποθανούσαν φίλην του Καρλοτίνας.

Ο δέ Φόσκολος τί έπραττε μεθ' όλα ταύτα; . . .

Β'.

Μετά τήν πτώσιν τής Ναπολεονταίου δυναστείας ο Σιλβίος διέμενεν εις Μιλάνον εις τή οικίαν του κόμητος Βρίκε, του οποίου επεγράφησε να παιδαγωγήσῃ τόν υιόν Έδουάρδον.

Έν τῇ εργασίᾳ ταύτῃ ο Σιλβίος ανέπτυξε προσόντα, τά όποια σπανίως έχουσιν οί τοιαύτα έργα μετερχόμενοι, και ότε ήνόησεν ότι ο μικρός Έδουάρδος έμαθεν ό,τι πρέπει να γνωρίζῃ εις, αληθώς, καλός πολίτης, και ότι δέν ειχεν ανάγκην πλέον παιδαγωγίας εισήλθεν εις τήν οικίαν του κόμητος Πόρρου (del conte Porro) όπως διδάξῃ τούς υιούς του Μιμήνον και Ίούλιον. Ημέραν τινα ό πρόην μαθητής του Έδουάρδος ήλθε να τόν εύρῃ έν τῇ οικίᾳ του κόμητος Βρίκε ο νεανίας ήτο τεταραχμένος, τό πρόσωπόν του κάτωχρον όλως, τό περιέβρεχεν ιδρώς άθρονος' εζήτησε παρὰ του Ηελίκου βιβλίον τι, έλαθεν αυτό και ανεχώρησε' μεταβάς δέ εις τινα έξοχόν του πατρός του όλίγον του Μιλάνου απέχουσαν, όπως ανακουφισθῇ κυνηγών, έφρονεύθη διά του πυροδόλου του, κατά τούς μέν άκουσίως, κατά τούς δέ παρεδόθη εις έκούσιον θάνατον, όπως σβέση κακώς τοποθετηθέντα έρωτα. Η θλίψις του κόμητος Βρίκε υπήρξεν ανατανόμηστος, άλλ' ουχ ήττον και ή του Σιλβίου, όστις εκτός του ότι ήγάπα τρυφερότητα τόν Έδουάρδον ήσθάνετο ίσως και τύψιν τινα, διάτι δέν εζήτησε να καταπραύνη τήν έσωτερικήν θύελλαν ήτις διαρραίνετο επί του προσώπου του, ότε ήλθε να τόν εύρῃ διά τελευταίαν φοράν.

Μία τών μεγαλειτέρων θλίψεων του Σιλβίου, ήτο ή πολιτική τής πατρίδος του κατάστασις.

Η Αυστρία επί μάλλον και μάλλον

ρίζουμένη έν τῇ Λομβαρδικῇ χώρᾳ καθλησμονούσα τάς άπειρούς υποσχέσεις άς έδωκεν έν Παδούᾳ τῷ 1814, διά πολιτικῆς ύπόπτου και άπλήστου διεθίβρωσκεν τά όλίγα εύεργετήματα, όσα εις τό Βασίλειον τής Νεαπόλεως έδιδεν έλπιδας αίσιωτέρου μέλλοντος. Οί Ίταλοί στρατιώται μεταβλήθέντες εις Αυστριακά τάγματα, έστάλησαν εις διαφόρους έπαρχίας τής Βοημίας, τής Μοραβίας και τής Ούγγαρίας. Η λευκή στολή τής Αυστρίας τοίς άφήρει πάν διακριτικόν έθνικόν σημεϊον. Γενναίοι αξιωματικοί μη δυνάμενοι να ύπηρετήσωσι πλέον επέστρεψαν εις τό άροτρον και τάς βιομηχανικάς τέχνας. Άλλοι έστέναζον εις άπαισίας εϊρκτάς, διάτι άπεπειράθησαν να δημιουργήσωσι ανεξάρτητον κράτος τήν άθλιαν πατρίδα των. Έκεινοι τέλος οίτινες ήνέχθησαν να ύπηρετήσωσιν υπό τήν σημαίαν του νέου Κηρύσιου, εγένοντο δεκτοί μ' ελάττωσιν του βαθμού των. (Notizie preliminari da A. Renna pag. XIV.)

Τοιαύτη κατάστασις τόν φύσει φιλόσθενον Σιλβίον καθίστα μάρτυν έτήκετο και όμως ουδέν ήδύνατο να πράξῃ. Έβλεπε τήν πατρίδα του στενούσαν υπό τάς βαρείας τής δουλείας αλύσεις, έβλεπεν άλλους φονευομένους, άλλους βασανιζομένους και άλλους φυλακισμένους, και δέν ήδύνατο να τούς βοηθήσῃ ουδέ κατ' ελάχιστον. Άνθρωποι μηδεμίαν έχοντες αξίαν κατέλαθον τάς σπουδαιοτέρας θέσεις του κράτους. Όλοι οί ανώτεροι δικασταί άπολυθέντες τής θέσεώς των έρρίσθησαν λιμώττοντες εις τάς όδούς. Αί περιουσίαι των πολιτών εδημεύοντο πλουτούσαι τό ταμεϊον του άρπαγος Βασιλέως. Οί ανώτεροι αξιωματικοί εγένοντο άπότακτοι. Οί σπουδαιότεροι καθηγηταί άπελύθησαν αντικατασταθέντες ύπ' άλλων μη δυναμένων ουδέ να όμιλώσι κλν τουθόπερ προδικάει τόν γέλωτα και τόν συριγγόν των φοιτητών. Έδώ έβλεπες αστυνομικούς κλητήρας μαρτζίζοντας άνηλεώς τούς πολίτας, εκεί έβλεπες άλλους εδηγουμένους εις τάς εϊρκτάς ένθα τούς άνέμενον τά εξής βασανιστήρια. α'. αί μαστιγώσεις, β'. οί υπερμεγέθεις εκείνοι. Η. λοι οίτινες πεπυρακτωμένοι εισ-

ήγοντο μεταξύ σαρκός και άνύχων, γ'. τό μεταξύ των σκελών δέσιμον τής κεφαλής, δ'. τά λεγόμενα Κομποσκήνια, άτινα περί τήν κεφαλήν του καταδίκου περισφιγγόμενα κατεξέσχίζαν τήν περί τούς κροτάφους σάρκα. Έκτός τούτων, οικίαί, καφενεΐα, άγριαί, δημόσια καταστήματα κατεπλημυρίσθησαν από κατασκόπους μύρια διαπράττοντας έγκλήματα.

Η ειχόν αυτή, λέγει ο Ρόννας, δύναται ν' άποδείξῃ, ότι και χωρίς τήν λεπτοτάτην εκείνην ευαισθησίαν του Ηελίκου, πάντες οί έχοντες Ίταλικήν καρδίαν άφραλλον να στεναζώσιν υπό τάς θλιβεράς περιστάσεις τής πατρίδας. Ο συγγραφεύς μας εκτός του ότι προσεβλήθη υπό των κοινών δυστυχημάτων, ήσθάνετο ακόμη μεγίστην θλίψιν, αναγκασόμενος να χωρισθῇ από τούς οικείους του, μεταβάντας περί τήν εποχήν αυτήν εις Τουρίνον, και εστενοχωρείτο μεγάλως, διά τήν κακήν κατάστασιν εις ήν εύρίσκοντο φίλοι τινές πιστοί.

[Ακολουθεί.]

Α. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ.

ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΣ ΤΑΣΣΟΣ

(Συνέχεια' ύπερφυλλάδιον Η')

Ένώ ταύτα συνέβαινον έλαθεν επιστολήν του Καρδινάλιου Albano εις τήν όποίαν ο ιεράρχης ουτος τῷ άπρήθμει τάς συνεπίας τής διαγωγής του και τῷ κατεδύναει τούς παραλόγους φόβους του τόσο φιλικώς και ζωηρῶς ώστε αί συμβουλαί του έσχον μεγάλην έπιρροήν επί του λογικου του ποιητου' ήρχισε να εργάζηται άταράχως και εις τήν εποχήν ταύτην όφείλωται οί δύο διάλογοί του περί αξιοπρεπειας και ευγενειας, άκραίφνης δείγμα ότι τό πνεύμα του κατά περιόδους μόνον έπασχε.

Πλήν ή ιδέα τής άπώλειας των χειρογράφων του τό ευγενές, πρὸς τήν Λεονόραν αισθημά του και οί αιώνιοι και δίκαιοι φόβοι του μη χαλκεύωσι φθονερά

όπλα κατά τής δόξης και του μέλλοντος του πάντοτε κυριαρχούντες έν τῇ διανοίᾳ του, τόν ήνόχλουν ως βομβίζουσαι περί τά ότα του μέλισσαι, και ή αναμνησις τούτων του διατάραττε συνήθως τήν ήσυχίαν.

Πρὸς ουδέν λογισόμενος τήν κακήν ύποδοχήν, ήν άφρεύτως ήθελε τύχει εις Φερράραν, ζητεί τήν άδειαν και τήν μεσολάβησιν του προστάτου του και συγγενους του Δουκός Άλφρόνσου Μαρκησιου Φιλίππου, όπως εκ νέου επανέλθῃ εις Φερράραν. Ο Μαρκήσιος κατ' αρχάς έπροσπάθησε να τόν μεταπεισῇ αλλά βλέπων ότι τούτο ήτο άδύνατον και μάλιστα ότι τόν έβλαπτε πολύ, μεσολάβησας έτυχε καταρατικῆς απαντήσεως, επί τῷ όρω να επανέλθῃ εκει ως άπλους ιδιώτης και ακολουθεϊ τάς ιατρικάς συμβουλάς.

Ο Τάσσοσ του όποιου ή επιθυμία ήτο μόνον να επανακάμψῃ εις Φερράραν, όπου ήσαν οί δύο μέγιστοι πόθοι του, εδέχθη τούς όρους μετά χαράς και αναχωρήσας άφικνεϊται εις Φερράραν τήν 21 Φεβρ. 1579, καθ' όν χρόνον ο Δουξ έόρταζε τούς γάμου του μετά τής Μαργαρίτας Γανζάγας, θυγατρὸς του Δουκός τής Μαντουής. Η σύμπτωσις αυτή έθεωρήθη ευνοϊκή υπό του Τάσσου καθ' ότι ενόμιζε ότι ήθελε συντελέσῃ ή θυγάτηρ του προστατεύσαντος αυτόν Δουκός τής Μαντουής να λάβῃ χάριν έντελή και τάς τιμάς άς πρότερον έχαιρον.

Άλλ' ή άπάτη του υπήρξε σκληρά. Ο Δουξ δέν εδέχθη παρ' έαυτῷ, οί ευγενείς και οί αυλικοί έφέροντο πρὸς αυτόν περιφρονητικῶς, τό δέ πάντων χειριστον τῷ ήτο άπηγορευμένη ή εϊσοδος παρὰ τῇ Λεονόρα τήν όποίαν και μόνον επεθύμει να ιδῇ και άκούσῃ παρ' αυτής λόγον τινα ευνοϊκόν και παρηγορητικόν. Ούτω εύρέθη έγκαταλειμμένος υπό πάντων, και αυτόν των φίλων του, οίτινες φοβούμενοι μήπως πλησιάζοντας αυτόν επισύρωσι τήν όργήν του Δουκός τόν άφησαν άβόηθητον, ότε ειχε μεγάλην ανάγκην τής ήθικῆς αυτών ύποστηρίξεως κατά των προσβολών των έχθρών του, οίτινες ως θηρία επέπεσον κατ' αυτού προσπαθούντες να άμαυρώσωσιν τήν δόξαν του και

παύομαι. Δὲν εἶναι δίκαιον ταύτην νὰ διαθέτω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου; Δὲν ἢ ἀπαγορεύσω εἰς τὴν Μαρίαν-Ἰωάνναν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ καὶ φέρῃ τὰ τέκνα μας; Ἡ ἐκκλησία εἶναι καλὴ διὰ τὰς γυναῖκας; τὰς ἀπασχολεῖ καὶ τὰς ἀποτρέπει ἀπὸ κακοῦ λογισμοῦ.

— Ὅθεν, Ἰάκωβε, κατὰ τὴν γνώμην σου, ἡ θρησκεία δὲν παράγει τὰ αὐτὰ αἰσια ἀποτελέσματα εἰς τοὺς ἄνδρας.

— Δὲν λέγω τοῦτο, ἄγχι ἐφημέριε, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ τις εἰς τὴν λειτουργίαν, ἵνα ᾖ τίμιος. Ἰδέτε τὸν κύριον τῆς ἐπαύλεως; Εἶναι ἐπιτήδειος, πεπαιδευμένος, γνωρίζων τὸ δικαίον καὶ τὸ ἐπειθὴ. Λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸν ἤκουσα λέγοντα.

Ἡ ὁμιλία αὕτη ἐτάραξε τὸν ἀδελφὸν Διδιέ. Προφανῶς ὑπῆρχε κίνδυνος. Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸν ἐξορκίσῃ; Ποῖον φάρμακον νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἐπιδημίαν ταύτην;

Σκεπτόμενος λοιπὸν περὶ τῆς μελλούσης αὐτοῦ διαγωγῆς, ἐφθασεν εἰς τοῦ ἀσθενοῦς χωρικοῦ, καλουμένου Μαθουρίνου καὶ ζῶντος μόνου τοῦ ἀνεψιοῦ του Βικεντίου, τὸν ὁποῖον εἶχεν υἱοθετήσῃ, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων του, καὶ γενναίως ἐκπαιδεύσει. Τὸ τέκνον αὐξανόμενον, ἐφάνη εὐγνώμων καὶ ἐγένετο καὶ αὐτὸ μετὰ ταῦτα, στήριγμα τοῦ θείου του, καταντήσαντος εἰς μεγίστην ἀρχίαν, ἐνεκα ἀρχῆς τινος παραλυσίας, ὡς ἐκ τοῦ γράματος.

Ὁ ἀδελφὸς ἐγνώριζεν ὀλίγην ἱατρικὴν διώρισε πολλὰ καταπραῦτικά, ἀφῆλεν ὀλίγα χρήματα πρὸς ἀγορὰν αὐτῶν, ὑπασχέθη νὰ φέρῃ ἱατρὸν ὅπως τὸν ἐπισκερθεῖ, καὶ ἐξῆλθεν ἐπιθεσβαίων τὸν Βικεντίον περὶ τοῦτου.

Πρὸ τῆς οἰκίας συνηθροίσθησαν πολλοὶ περιεργοί, μετὰ τῶν ὁποῖων διεκρίνον τὸν νέον κύριον, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀμαξία ἵστατο βήματα τινα μακρὰν.

— Ἀληθῶς! ἔλεγεν ὁ κ. Βαλμώντ, ἔ ἀνεψιὸς θῆναι τὸν θεῖον ζῶντα ἀναλώμασιν αὐτοῦ! Καὶ οὐ πιστεύεις τὰ δάκρυα ταῦτα!

— Ἀπόδειξις ὅτι ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, προσέθηκε μικρὸς τις ξανθός, ἐπιτακτὴς ἢ ἀτακτὴς παῖς ἀκούων ταῦτα, ἐν ᾧ ἐπαίξε τὴν σφαίραν κατὰ

τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας τοῦ Μαθουρίνου.

— Ἐξακολουθεῖ λοιπὸν καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐν ὁ Βικέντιος κλαίει, πράττει τοῦτο, διότι τοῦ θείου ἡ ὑγεία βελτιοῦται. Οὐδὲν ὠφελεῖται ἐξ αὐτοῦ, δὲν ἔχει οὕτω;

— Οὐδ' ὄβολόν.

— Ὁ! τοῦτο εἶναι βέβαιον ἐπανέλθον ἕτερος, ὅτι ὁ Βικέντιος ἤθελεν εἶναι εὐτυχέστερος, ἐὰν ὁ γέρον ἀπέθνησκεν.

— Ἐνδέχεται ὁ κ. Βαλμώντ νὰ ἔχη δίκαιον, προσέθηκε τρίτος, κινῶν τὴν κεφαλὴν μετ' ἐπιστήμου ὕψους.

— Ὑπάρχουσιν ὑποκριταὶ τοιοῦτοι εἰς τὸν κόσμον!

— Δὲν θὰ ἐπίστευά ποτε τοῦτο περὶ τοῦ Βικεντίου, εἶπεν ὁ μυλωθρός Ἰωάννης. Εἰς τίνα νὰ ἐμπιστευθῇ τις, Θεέ μου;

Ὁ ἀδελφὸς ἱστάμενος εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἤκουσε τὰς λυπηρὰς ταύτας συνομιλίαις μετ' ὕψους θλιβερόν καὶ περίφροντι.

Ἐλυπεῖτο δὲ βλέπων τὰς γενομένας εἰς τὸ ποίμνιόν του καταστροφὰς ἐξ ἐνὸς μόνου ἀνδρός, καὶ ἐσκεπτετο τίνι τρόπῳ νὰ πύσῃ τὸ κακὸν τοῦτο.

Ἐπρεπεν ἀφεύκτως νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν κ. Βαλμώντ; ἀλλὰ πῶς νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτόν; Δὲν ἐπρόκειτο τότε νὰ πείσῃ χωρικὸν ἀμαθῆ καὶ μωρόπιστον, ἀλλὰ νὰ μεταστρέψῃ ἄνδρα πεπαιδευμένον, διαφθαρέντα ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐπαιρούμενον ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, καὶ προφανῶς πολέμιον τῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν. Τὸ πρᾶγμα ἦτο δύσκολον. Μολαταῦτα τὸ καθήκον του τὸν διέτασσε νὰ ἐπιχειρήσῃ ταῦτα καὶ τοιαύτην ἔλασεν ἀπόφασιν.

Κατὰ τύχην ἐπῆλθεν ὑπὲρ αὐτοῦ βροχὴ χαρδία, ὑπὸ τῆς ὁποίας καταληφθεὶς ὁ κ. Βαλμώντ, εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἀμαξίαν του, ὅτε ὁ ἀδελφός, πλησιάζων αὐτόν, τὸν ἐρώτησεν, ἐάν, χωρὶς νὰ ταραχθῇ, τὸν ἐδέχετο ἐντὸς αὐτῆς, μέχρι οὐ ρηθῆσῃ εἰς τὸ πρεσβυτέριον, πρὸ τοῦ ὁποῖου ὤφειλε νὰ διέλθῃ ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐπαυλιν.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ κ. Βαλμώντ, εὐχαριστήθεις διότι εἶχε συνοδοιπόρον τινὰ πρὸς συνδιάλεξιν, οὐχ ἦττον δὲ ὑπέ-

ἔλεψε τὸν ἱερέα, ἐμπαικτικῶ τρόπῳ.

Αὕτη μόνη ἡ ὀφθαλμοβολή, ἀρκεῖ νὰ πείσῃ τὸν οἰκοδεσπότην ὅτι ὁ σύντροφός του δὲν ἦτο τυχαῖος. Οἱ λόγοι τοῦ ἀδελφῷ τῷ ἐπιθεσβαίωσαν τὴν γνώμην ταύτην, καὶ μετ' οὐ πολὺ γοητευθεὶς ὑπὸ τῆς πνευματώδους καὶ ἐμβριθοῦς αὐτοῦ συνδιαλέξεως, τῷ εἶπεν:

— Ἀληθῶς, ἄγχι ἐφημέριε, με συνδιαλλάττετε μετὰ τῶν συναδέλφων σας. Τοὺς ἐνόμιζον ὅλους σκυθρωποὺς καὶ ἀνιάρους, καὶ ἰδοὺ ἀπαντῶ τὸν πρῶτον, ὡς ἄνθρωπον τοῦ κόσμου, ἀγαπητὸν ἄνευ προσποιήσεως καὶ πεφωτισμένον ἄνευ ἐπιδείξεως. Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς εὐτύχημα εἰς τὴν ἀπωτάτην ταύτην γωνίαν. Ἡ ἐκπληξίς μου καθίσταται μεγαλειτέρα, καθ' ὅσον ἐφρόνουν, ἐκ διαφόρων ἐνδείξεων, νὰ εὖρω ἐν ὑμῖν, εἰ οὐχὶ ἀντίπαλον φανερόν, τοῦλάχιστον ἐπικριτὴν ἀνιάρον.

— Λοιπὸν! ἐγὼ, κύριε, ἀπεκρίθη θλιβερῶς ὁ ἀδελφός, περιέμενον ὑμᾶς μετ' ἄλλα αἰσθήματα. Οἱ προκατοχοὶ σας μετεχειρίσθησαν πάντοτε εὐμενῶς, καὶ ἤλπιζον ἐκ μέρους ὑμῶν τὴν αὐτὴν ὑποδοχὴν. Ἀλλ' ἡ ἀφίξις σας ἠράνισε τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ ἀπὸ πρώτης ἀφητηρίας ὄφειλον νὰ σᾶς ὑποθέσω ὡς ἐχθρὸν ἐτι σκληρότερον, καθ' ὅσον μάλιστα ἠσθανόμεν τὰς προσβολὰς σας, μηδὲν πράξας πρὸς ἀγανάκτησίν σας.

— Πῶς τοῦτο; Μὴ σᾶς ἐπροξένησα τυχαίως ζημίαν τινά;

— Πρὸς ἐμὲ προσωπικῶς οὐδεμίαν, οὐχί. Ἀλλ' εἰς τοὺς ἐνορίτας μου, καὶ αὐτό, ὅπερ μοι εἶναι ἐπαισιητότερον. — Περιπαίξετε τοὺς συγχρόνους εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Νομίζετε ὅτι οὕτω θὰ καταστήσητε αὐτοὺς εὐτυχέστερους; Τοῖς ἀφαιρεῖτε τὴν πίστιν. Τίς θὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ δυστυχούοντας; τίς θὰ τοὺς παρηγορήσῃ λυπούμενους; Ἐπειτα δὲν βλέπετε ὕλικῶς τοὺς κινδύνους παρομοίου προσηλυτισμοῦ; Ἀφήσατέ τους ἀργούς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους, συνειθίσαντας εἰς ἐπίπονον ἐργασίαν καὶ ἐστερημένους πάσης διδασκαλίας καὶ πρὸς διασκέδασιν τῆς ἀνίας των, θέλουσι μεταβαίνει εἰς τὰ καπηλεῖα. Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἡ διασκέδασις αὕτη θὰ κατασταθῇ ἕξις, ἐπειτα ἐλάττωμα μιση-

τὸν ἐπιφέρων τὴν διχνοίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν οἰκογενειῶν. Ὑποθέτω ὅτι ὑπάρχουσι μετὰ αὐτῶν τινὲς ἀφρονεὶς ἀποφεύγοντες τὰ καπηλεῖα. Τοῦτους κωλύετε ἀπὸ πάσης ἀγαθοεργίας, λέγοντες αὐτοῖς: «Οἱ ἀνθρώποι εἰσιν ὑποκριταί, τὰ δὲ δάκρυά των προσποιητά.» Καὶ στερεῖτε ἐν τούτου τῆς ἡδονῆς, ἥτις παρέπεται πάντοτε καλῆς πράξεως, ἀφαρπάζοντες τὸ μόνον ἀγαθὸν αὐτῶν, τὴν εὐσπλαγγίαν. Ἀλλοτε καταπολεμεῖτε αὐτὴν τὴν θρησκείαν. Τίνος ἕνεκα τὴν περιφρονεῖτε; Μήπως οἱ νόμοι τῆς εἰσὶ κακοί; Μὰς διδάσκει τὴν συγχώρησιν τῶν ὕβρεων, καὶ μὰς ἀποδίδει τὴν ἡσυχίαν ἀφαιρούσα τὸν θυμὸν. Μὰς παραγγέλλει τὴν ἐλπίδα, — γλυκυτέραν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ αὐτῆς τῆς χαρᾶς, — καὶ μὰς χορηγεῖ αὐτὴν. Λέγει εἰς τοὺς ἀνθρώπους: «Ἄγαπάτε ἀλλήλους. Πλοῦσιε, ἐλθεῖ εἰς βοήθειαν τοῦ πτωχοῦ, ἰσχυρὲς, προστάτευσεν τὸν ἀδύνατον.» Προστήθησι: «Πάντες εἰσθε ἀδελφοί καὶ γεννᾶσθε ὅμοιοι, εἴτε ἔχοντες κοιτίδα ἀργυρᾶν ἢ ξυλίην.» Καὶ σχεδὸν πάντοτε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁ ταπεινὸς ὑπερέχει τοῦ υπερηφάνου, διότι ἡ ὑπομονητικὴ θλίψις εἶναι πάντοτε ἀρετὴ.

Ὁ ἀδελφός ἐσιώπησεν. Ἡ θέσις τῆς ψυχῆς του τὸν εἶχε παρασύρει. Ἐφοβεῖτο μὴ δυσπρόστησε τὸν κ. Βαλμώντ.

— Φοβοῦμαι μὴ σᾶς ἠρέθισα ἢ μὴ ὀχληρῶς σᾶς ἐγενόμην, εἶπε φθάνων εἰς τὸ πρεσβυτέριον.

— Οὐδόλως, ἄγχι ἐφημέριε. Σᾶς ἤκουσα μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς. Εἴσθε ἀνθρώπος φιλεῦσπλαγγχον. Καὶ ἐμὲ, τὸν ὅλιως ἀπιστον, ἐπέισατε περὶ ἐνὸς πράγματος — περὶ τῆς ἀγάπης, ἣν ἔχετε πρὸς τοὺς χωρικοὺς τούτους, — καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ στερηθῶ ἐρασμοῦ ξένου, ὑποχρεοῦμαι οὐδέποτε πλέον νὰ γελάσω, εἰμὴ διὰ πράγματα μὴ ἐνδιαφέροντα ὑμᾶς.

[Ἐπειτα τὸ τέλος]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΦΙΑΗΣ ΠΡΟΣ ΦΙΑΗΝ.

Τὴν νύκτα φίλη εἶδον χθές ἐν ὄνειρον,
 "Ὅπου τὰ μέγιστα μὲ κατετάραξαν:
 Ὁ φίλος τῆς ψυχῆς μου ἦν ὁ αἴτιος
 Ὁ προσφιλές αὐτὸς μὲ ἐβασάνιζε"
 Καὶ εἶπε μέγα δίκαιον ὁ δύστηνος,
 Πάσχει ἐμοῦ τῆς ταλαιπώρου ἕνεκεν,
 Ἐγὼ γελῶ, ἐκεῖνος δ' ἀπελπίζεται!
 Λοιπὸν νὰ μὲ ταραξῆ εἶχε δίκαιον.
 Μὲ ἀγαπᾷ, καὶ εἶμαι ἐρωμένη του.
 Ἄλλὰ κ' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ πλειότερον.
 Εἶδον λοιπὸν εἰς τ' ὄνειρον, ὦ φίλη μου,
 Καθήμενον τὸν φίλον μου περιλυπὸν
 Ἐνδεδυμένον ἐνδύμα κατὰμαυρον
 Τὴν θάλασσαν εἰς τὸ παραθαλάσσιον
 Μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμούς προσδεδεμένοντα.
 Ἐκεῖ ἐκείμην καὶ ἐγὼ πλησίον του
 Μὲ συμπαθὲς δὲ βλέμμα μὲ προσέβλεψεν.
 Ἄρκοῦσα αὐτὴ ἦτο εὐτυχία μου!
 Μὲ ἐβλεπε, πλὴν τὸ προσφιλές βλέμμα του
 εἰς θλίψεις καὶ εἰς σκέψεις μὲ ἐνέβαλεν,
 Ἐνέφαινε τὸ βλέμμα του ἐπιπληξίν,
 Ἐστὸς ὀφθαλμούς μὲ ἐβλεπε κ' ἐδάκρυσε,
 Ἐστὸς κόλπους του τοὺς τρυφεροὺς μὲ
 [ἔσφιγγεν,
 "Ἐν χαίρει μ' εἶπε πάραυτα καὶ ἔφυγεν
 Ἐγκαταλείψας μόνην ἴστω παράλιον"
 Λοιπὸν τὴν ταραχὴν μου σὺ φαντάσθητι
 φαντάσου με εἰς τὸ παραθαλάσσιον
 Ἐγκαταλειμμένην καὶ ἀπέλιπα
 Μετ' ἀγωνίας βλέπουσαν τὰ κύματα,
 Ἄλλὰ ποθοῦσαν ταῦτα νὰ μ' ἀπέπνιγον.
 Ταλαιπώρος ἐγὼ, ὦ! τί ὑπέφερα!
 Αἱ βάσανοί μου εἶναι ἀπερίγραπτοι!
 Μετὰ ὄρμητος τὸ κύμα τὸ ἀτίθασσον
 Ἐθραύετό εἰς τοὺς βίγουντας πόδας μου
 Καὶ ὅλη ἐκ τῆς ταραχῆς μου ἔτρεμον
 Πολὺ σκληρὸς ὁ φίλος μου ἐγένετο!
 Γνωρίζεις, κάλλιστα, διότ' ἠγάπησας
 Ὅποσα ἐνδον πάσχει ἡ καρδία μας
 Ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἴδωμεν
 Τὸ προσφιλές καὶ ποθητὸν μας ὄνειρον!
 Ἄλλὰ ἐγὼ τὸν εἶδον, πλὴν τ' ὄφελος;
 Ἐκεῖνος πάραυτα μ' ἀπεχαιρέτησεν.
 Ἀπέμεινα ἐν μέσῳ βράχων ἐρημος.
 Καὶ τὴν ζωὴν μου δῶρον θὰ τῷ εἶδον

Ἐὰν εὐθὺς ὀπίσω πρὸς με ἔστρεφεν.
 Αἱ σκέψεις μου κ' οἱ πόθοι εἶναι μάταιοι
 Κ' αὐτὰ ἀκόμη μάταια τὰ δάκρυα,
 Ἐλπίς δὲν μ' ἐμείνει, κ' ἐν τούτοις ἠλπιζον
 ἠλπιζον, πλὴν ἠγνούον τὴν ἐλπίδα μου,
 Ἐθρήνουν, ἔκλαιον, καὶ πάλιν ἔχαιρον,
 Αἰσθήματα ποικίλα μὲ ἐνέπνεον
 Καὶ ὄνειρα εἰς τ' ὄνειρόν μου ἐβλεπον!
 Τοὺς ὀφθαλμούς μου ἠνοιγον καὶ ἔκλειον
 Καὶ ἐκοιμώμην πλὴν καὶ ἤμην ἄυπνος,
 Ὅποταν εἰς τὴν θάλασσαν προσέβλεψα.
 Οἶμοι! τί εἶδον ἡ ἀθλία! ὄνειρον
 Φρικτὸν ὦ! ἄς σὲ λησμονήσω πάραυτα,
 Διότ' εἰς θλίψεις, ὄνειρον, μ' ἐνέβαλες"
 Ὡ φίλη μου, τὴν πάσχουσαν συγχώρησον
 Ἄν εἰς ἀκαίρους λόγους ἤδ' ἐκτρέπεται.
 Ἐξεύρεις σύ, ἡσθάνθης, ἄλλοτ' ἔρωτα....
 Πρὸς δὲ ἠξεύρεις τὴν ζηλοτυπίαν μου,
 Ἐξεύρεις πῶς τοῦ φίλου τὰ ἐνδύματα
 Ζηλοτυπῶ, διότι προσεγγίζουσι
 Τὸ θελκτικὸν του σώμα· ναι, κ' ἐγνώρισας,
 Διότι εἶμαι ἐρωμένη πάσχουσα!
 Τὸ βλέμμα μου τὴν θάλασσαν ἠτένισε
 Καὶ εἶδον, ποῖον; ἔνοσις τὸν φίλον μου
 Καθήμενον εἰς λέμβον διυθύνοντο
 Ἐσύχως πρὸς με, ἀλλ' ἐντὸς εὐρίσκατο
 Αὐτῆς, ὦ φίλη! τίς; ἡ ἐξαδέλφη μου,
 Ἦν ὠνειρεύθη ὅτι ἦ ἀνύπανδρος!
 Τὴν ἐβλεπεν ἐκεῖνος καὶ ἐτέρπετο
 Καὶ ἐμειδία εἰς τοὺς πρώτους λόγους τῆς
 Αἱ ἀδελφαί μου αἱ μικραὶ πλησίον του
 Ἐκάθηντο, κ' ἐγέλων· πλὴν τί ἔπταιον
 Τ' ἄθῶα ταῦτα εἰς τὸν κόσμον πλάσματα!
 Ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐκεῖνος ἴσατο
 Πλησίον του, ἄθῶος ὡς τις ἄγγελος,
 Ἄλλὰ ἡ ἐξαδέλφη μου! οὐδέποτε
 Ἐὰ συγχωρήσω τοῦτο, αὐτ' ἐγίνωσκεν
 Ὅποσον τὸν ἠγάπων καὶ ἐπίτηδες
 ἠθέλησεν αὐτὴ τὴν εὐτυχίαν μου
 Νὰ καταπνίξῃ· πόσον ἦτο ἀσπλαγχνος!
 Τῆς λέμβου αἰφνης οὕτως ἀνεπήδησε,
 Τὸν ἠχολοῦθει ἡ σκληρὰ ἀντίζηλος,
 Οἱ ἀδελφοί μου πάραυτα ἀπώλοντο,
 Τρομακτικὸν τὸ κύμα τοὺς ἐβύθισε
 Προτοῦ τὸν πόδα εἰς τὴν γῆν πατήσῃσι
 Καὶ ὄρμητος τῶν ἀδελφῶν ἀπέμεινα.
 Περὶ αὐτῶν οὐδόλως τότε ἔφρόντιζον
 Τί μέλλει εἰς τὴν νέαν ἂν ἀπέθανον
 Οἱ ἀδελφοί κ' οἱ πάντες, τί; ὁ ἔρωτος τῆς
 Ἄρκει νὰ ζήσῃ... εἶναι προτιμότερος.
 Τὰ πάντα ὅμως ἐν μιᾷ ἀπώλεσα.

Στιγμῇ ἡ ἐξαδέλφη, ἐρωμένη του!
 Πλησίον μου ἐν τούτοις οὕτως ἔρχεται,
 Μὲ συμπαθείας βλέμμα μὲ προσέβλεψεν,
 Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὦ! πόσον συγκίνησιν
 Καὶ ἀγωνίας πάθος θὰ ὑπέφερον!
 Μὲ πλησιάζει· «Σὺ, μοι λέγει φίλη μου,
 Σὺ μόνη ἦσο αἴτιος, σὺ μόνη σου
 Ἐζήτησας τὸν χωρισμόν, τί ἔπταισα
 Ἐγὼ; σὺ μόνη, μόνη τὸ ἠθέλησας,
 Ἐπιστολὴν τὸ ἐνθυμείσαι ἔγραψας,
 "Ἦτις μοι ἔγραφε τὴν καταδίκην μου"
 Ναι, σὲ λυποῦμαι, πλέον δὲν θὰ ζήσωμεν
 Ὅμοῦ, κεχωρισμένοι θ' ἀναπνέομεν,
 Ὁ εἰς μακρὰν τοῦ ἄλλου, χαίρει, φίλη μου.»
 Καὶ μοι ἐδώρησε ψυχρὸν ἐν φίλημα
 Καὶ ἔφυγε μετὰ τῆς ἐξαδέλφης μου.
 Ἀμέσως τότε πάραυτα ἐξύπνησα.
 Ὡ φίλη, εἶδες τί ἐγὼ ἴστων ὕπνον μου
 Προσέβλεπον, σὲ ἰκετεύω, γράψον μοι
 Τὸν εἶδες ἄρα σὺ τὸν προσφιλέστατον
 Φίλον; ἐγὼ ἂν καὶ εἰς τὸν περιπάτον,
 Ἐξῆλθον, δυστυχῶς, δὲν τὸ κατώρθωσα.
 Τί ἄρα γὰρ νὰ γίνεταί; μ' ἐτρόμαξεν
 Αὐτὸ τὸ ὄνειρόν μου καὶ ἀπαίσια
 Προοιωνίζομαι τὰ ἐπακόλουθα.
 Ὡ! γράψον, γράψον, φίλη, καὶ συγχώρει με.

***

ΤΑ

ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΣ

Κ Ω Μ Ω Δ Ι Α

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΚΙΜΩΝ ἱεραστῆς τῆς ΑΜ' ΑΙΔΙΑΣ.

ΔΕΑΝΑΡΟΣ ἀντεραστῆς του.

Ἡ σκηνὴ εἰς Ἀθήνας ἔξωθεν τῆς οἰκίας τῆς Ἀμαλίας.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΚΙΜΩΝ ἀναγινώσκων ἐπιστολὴν.

Πόσον εὐχαριστημένος εἶμαι ὅτι ἔμαθον
 νὰ ἀναγινώσκω. Ὅποια εὐτυχία! Μὲ
 ἀγαπᾷ! Το λέγει, τὸ γράφει καὶ ἡ Ἀμα-
 λία δὲν ψεύδεται. Διότι ἀπὸ τὸ ὠραῖόν
 τῆς στόμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξέλθῃ
 ψεῦδος. Ἄς ἀναγινώσω καὶ πάλιν τὴν
 ἐπιστολὴν τῆς (ἀναγινώσκει) «Ἐσο ἴσυχος,

καλέ μου φίλε, ὁ ἀντεραστῆς σου δὲν πρέ-
 πει νὰ σὲ ἀνησυχῇ οὐδόλως. Σὲ ἀγαπᾷ...
 .. Σὲ ἀγαπᾷ. Δὲν τολμῶ νὰ προσφέρω
 ταύτην τὴν λέξιν φοβούμενος μὴ ἐξαλειφθῇ
 ἐκ τοῦ χάρτου (ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν)
 Ἡ χεὶρ μου εἶναι ἰδική σου ἅμα θελήσῃς
 ἅμα θελήσω! Καὶ κάμνω ἄλλο τι ἢ νὰ
 θέλω, ἀφότου ἔλαβα τὴν εὐτυχίαν νὰ
 τὴν γνωρίσω; Ἀγαπητῆ μου ἐπιστολή!
 (τὴν ἀπαύζειται) ἄς ὑπάγω δὲν πρέπει πλέον
 νὰ ἀνησυχῶ. Αὐτὸς ὁ ἀνόητος Δεάνδρος,
 εἶναι ἀληθές, ὅτι μὲ ἀνησυχεῖ ὀλίγον
 προσποιούμενος ὅτι ἀγαπᾷ τὴν Ἀμαλίαν
 μου καὶ πολλάκις αὐτοὶ οἱ ψευδοερασταὶ
 προτιμῶνται ἐκείνων οἷτινες ἀγαπῶσιν
 ἀληθῶς. Εὐτυχῶς ἡ Ἀμαλία μου δὲν
 εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν γυναικῶν ἄς ὑπάγω
 νὰ τὴν ἴδω ἵνα ὀρίσωμεν καὶ τὴν ἡμέραν
 τοῦ γάμου. Πόσον εὐχάριστος θὰ εἶναι δι'
 ἐμὲ ἡ ἡμέρα αὕτη! (ἀναχωρεῖ καὶ μετ' ὀλί-
 γον ἐπιστρέφει) Εἶναι ὅμως τι ἕπερ μὲ λυ-
 πεῖ ὀλίγον ἡ Ἀμαλία εἶναι πλουσία,
 ἐγὼ δὲ πτωχὸς ἤθελα ἢ ἐγὼ νὰ ἤμην
 πλούσιος ἢ ἐκείνη νὰ ἦναι πτωχή. Διότι
 ὅταν ἐξ ἐνός μὲν ὑπάρχωσι χρήματα,
 ἔστω καὶ ὀλίγα, δὲν ὑπάρχει δὲ ἐκ τοῦ
 ἄλλου εἰμὴ ἔρωτος, τότε τὰ πράγματα δὲν
 εἶναι τακτικά. Τότε μόνον τὰ πάντα
 εἶναι τακτικά ὅταν τὰ πλοῦτη ἦναι καὶ
 εἰς τὰ δύο μέρη ἡ ὑπάρχει μόνον ἔρωτος
 πρὸς ἔρωτα. Ἄλλ' ἤρχισα νὰ σκέπτομαι
 καὶ κατ' ἄλλο. ἐγὼ συνειθίζω ἅμα
 εὐρίσκω ἀριθμούς λαχείου νὰ ἀγοράζω
 ἀλλ' οὐδέποτε ἐκερδίσα. Ἐχω ἀγο-
 ράσει ἓνα ἐκ τοῦ λαχείου τῶν φιλαρ-
 χαιῶν. Ἰδοὺ τον (ἐκβάλλει ἐν γραμμάτιον
 λαχείου καὶ ἀναγινώσκει) ἀριθ. 407. Ἐδῶ-
 κα τρία φράγκα διὰ τοῦτο ἂν κερδήσω
 ἕκαμα τὴν τύχην μου διότι θὰ πλουτήσω
 καὶ τότε τὰ πλοῦτη μου θὰ τὰ προσφέρω
 εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου ἂν τοῦναντίον χάσω
 καὶ πάλιν, καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω τί πρέπει
 νὰ κάμω, διότι ἂν εἶχα χρήματα θὰ ἠγό-
 ραζα εἰς τι λαχεῖον ὅλους τοὺς ἀριθμούς
 μήπως κερδήσω. Ἄλλὰ τί περιμένω ἄς
 ὑπάγω νὰ ἴδω τὴν Ἀμαλίαν μου... ἀλλ'
 ἰδοὺ αὐτὸς ὁ ἀναίδης, ἄς κρύψω τὴν ἐπι-
 στολὴν καὶ τὸ γραμμάτιον μέγχις οὐ
 ὑπάγει εἰς τὸν διάβολον (ὁ Κίμων θέτει
 καὶ τὰ δύο χαρτὰ εἰς τὸ αὐτὸ θυλάκιον.)

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΚΙΜΩΝ, ΛΕΑΝΔΡΟΣ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Καλ' ἡμέρα, Κίμων.

ΚΙΜΩΝ

Χαίρετε, κύριε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Πῶς; κύριε, σὺ μοὶ ὀμιλεῖς ὡς νὰ ᾤσαι ὠργισμένος, ἐγὼ ὅμως... εἶμαι...

ΚΙΜΩΝ

Ναί, γνωρίζω ὅτι ἡμεῖς δὲν ὀμιλοῦμεν...

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ἄλλὰ φίλε μου, μὲ συγχωρεῖς δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἐνοήσω, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἀγαπῶμεν τὸ αὐτὸ πρόσωπον πρέπει διὰ τοῦτο νὰ γίνωμεν ἐχθροί; αὐτὸ ἀρμολογεῖ εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τὰ παιδιὰ. Μία γυνὴ δὲν ἀξίζει ὥστε νὰ ταρασσηται ἡ ἡσυχία δύο ἀξιοτίμων καὶ φρονίμων ἀνθρώπων.

ΚΙΜΩΝ

Λοιπὸν διὰ νὰ μὴ ταρασσηται ἡ ἡσυχία μας πρέπει καὶ οἱ δύο μαζί νὰ...

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ἄ! ὄχι, κύριε Κίμων.

ΚΙΜΩΝ

Ὁ κύριος Κίμων δὲν σὰς ἀγαπᾷ διόλου· σὰς τὸ λέγω ἐλευθέρως· ὅλη μου ἡ καρδιά εἶναι διὰ τὴν Ἀμαλίαν μου. Δὲν γνωρίζω κανένα, δὲν ζητῶ τίποτε, ... εἰμὴ νὰ τὴν ἀγαπῶ, ἐν ᾧ σεῖς ἐπιθυμεῖτε νὰ νυμφευθῆτε τὰ χρήματά της καὶ ζητεῖτε νὰ μοῦ τὴν ἀφαιρέσητε· δὲν ἀρνούμαι ὅτι σεῖς ἴσως τῇ ἀρέσκετε περισσότερο ἐμοῦ, διότι ὅστις δὲν εἶναι ἐντελῶς ἐρωτευμένος ἐνασχολεῖται νὰ ἀρέσκη μὲ ὅλην του τὴν προσοχήν, ἐνῶ ὁ ἐρωτευμένος δὲν κάμνει τίποτε. Τοῦτο μόνον μὲ ἐνοχλεῖ καὶ εἶθε νὰ ἤσουν πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ἀγαπητέ μοι Κίμων, πρέπει νὰ συνειθίσης εἰς τοὺς ἀντεραστάς· ἀναμφιβόλως εἶσαι ἀνθρώπος ἀριστος ἀλλ' ἔχεις τρόπους πολὺ εἰλικρινεῖς οἵτινες ἴσως δὲν τῇ ἀρέσκουν.

ΚΙΜΩΝ

Δύναμαι νὰ διορθωθῶ, ὥστε μένετε ἄσυχος. Ὑγιαίνειτε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ποῦ ὑπάγετε λοιπὸν;

ΚΙΜΩΝ

Πήγαίνομ νὰ μάθω τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ λαχείου τῶν φιλαρχαίων.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Τὸ γνωρίζω δὲν τὸ ἐμάθετε ἀπὸ χθές; ἐγὼ μάλιστα ἔχω καὶ τὸν κατάλογον τῶν κερδισάντων ἀριθμῶν ἰδοῦ τον (ἐκβαλλεὶ ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐν χαρτίον).

ΚΙΜΩΝ

Κάμε μοι τὴν χάριν (ἐκβάλλει τὸ γραμματίον του ἐκ τοῦ θυλακίου του) τὸ 407 εἶναι μεταξὺ τῶν κερδισάντων;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ναί.

ΚΙΜΩΝ

Καλὲ παίζεις;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ὅχι διότι μὲ γνωρίζεις ὅτι οὐδέποτε παίζω ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων.

ΚΙΜΩΝ (παρατηρῶν τὸν κατάλογον)

Ἔω! ποῖα εὐτυχία ἔκαμα τὴν τύχην μου! τὸ γραμματίον μου ἐκέρδησε. Πόσα χρήματα θὰ λάβω! τώρα θὰ νυμφευθῶ μὲ εὐχαρίστησιν· δὲν μοὶ λέγεις πόσα χρήματα θὰ λάβω;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Πῶς; (παρατηρῶν τὸ γραμματίον τοῦ Κίμωνος) (καθ' ἑαυτὸν) Μὰ τὴν πίστιν μου ἔχει δίκαιον αὐτὸς ὁ βλάξ· πόσον εὐτυχὴς εἶναι! Νὰ σοὶ εἰπῶ πόσα θὰ λάβης; νομίζω εἴκοσι δύο χιλιάδας δραχμῶν.

ΚΙΜΩΝ

Εἴκοσι δύο χιλιάδας; πόσον τυχερὸς εἶμαι. Πρὸ καιροῦ ἔχω ἀγοράσει τοῦτο τὸ γραμματίον· σὲ βεβαίω ὅτι ἔχω χάσει πολλὰ χρήματα εἰς λαχεῖα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐκέρδησα.

(Ἐπαναθίπει τὸ γραμματίον εἰς τὸ θυλάκιον του)

ΛΕΑΝΔΡΟΣ (καθ' ἑαυτὸν.)

Ἄχ· νὰ ἡδυνάμην νὰ τοῦ ἀρπάσω τοῦτο τὸ γραμματίον.

ΚΙΜΩΝ

Ὑγιαίνει· τώρα ὑπάγω νὰ πληρωθῶ διότι πρέπει νὰ λάβω τὰ χρήματα ἵνα τὰ θέσω οὐχὶ εἰς τὸ θυλάκιόν μου ἀλλ' ὑπὸ τοὺς κομφοτέρους πόδας τοῦ κόσμου.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Περίμενε λοιπὸν διότι ἀμφιβάλω ἀν γνωρίζης ποῦ πληρώνουν.

ΚΙΜΩΝ

Βεβαίως δὲν γνωρίζω.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ (καθ' ἑαυτὸν)

Ἄς τὸν ἀπατήσω ἀν δυνήθῃ. Ἄκουσον, θὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ἐγὼ. (Καθ' ὄντο τοῦτο τὸ διάστημα ὁ Λεάνδρος προσπαθεῖ νὰ κλέψῃ τὸ γραμματίον τοῦ Κίμωνος ἐναγκαλιζόμενος αὐτὸν καὶ προσποιούμενος ὅτι τῷ δεικνύει δεξιὰ ἢ ἀριστερά.) Ἦξέυρεις τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον;

ΚΙΜΩΝ

Βεβαίως.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Καλὰ ἐκεῖ πληρώνουσι.

ΚΙΜΩΝ

Ἄλλὰ διατὶ εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον; ἐγὼ εἶχα ἀκούσει εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Θὰ μὲ πιστεύσης; ἢ θὰ ἀντιλέγης; ἀκουσον... ἀλλ' ὄχι... ἐκεῖ πλησίον ὅπου εἶναι τὸ ταμεῖον πρὶν εἰσελθῆς εἶναι θύρα τις εἰς τὴν ὁποίαν φυλάττει σκοπὸς... μάλιστα πυροσβέστης... ἐκεῖ θὰ ἴδης... ἀλλὰ στάσου ἰδοῦ ἡ πλατεῖα τοῦ ὑπουργείου τῶν οικονομικῶν ἐκεῖ εἶναι ἡ θύρα, ἀναβαίνεις τὴν πρὸς τὰ δεξιὰ κλίμακα βλέπεις θύραν καγκελλωτὴν εἰς τὴν ὁποίαν εἰσερχεσαι· ἐκ τοῦ παραθύρου σὲ βλέπει κύριος τις ὅστις σοὶ λέγει «Τί ἀγαπάτε, κύριε» ἀνὰ πληρωθῶ τῷ ἀπαντᾶτε δεικνύοντες τὸ γραμματίον σας. «Εὐθὺς τὰ χρήματα εἰς τὸν κύριον» λέγει πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους του· «πῶς τὰ θέλετε» σὰς ἐρωτᾷ «χαρτονόμισμα ἢ μεταλλικόν» σὰς δίδει δὲ εἴκοσι δύο φακέλους, ὧν ἕκαστος περιέχει δέκα ἐκατόδραχμα. «Ἰδοῦ» σὰς λέγει ἐπὶ τέλους «παρατηρήσατε καὶ τὸν λογαριασμὸν μήπως συνέβη λάθος τι» ἀλλ' ἐνοήσατε, κύριε Κίμων... ἰδοῦ πῶς... (ὁ Κίμων κύπτει, ὁ Λεάνδρος λαμβάνων τότε καιρὸν τῷ κλέπτει ἐν γραμματίον ἐκ τοῦ θυλακίου.) Λαμβάνετε τότε τὰ χρήματά σας καὶ ἀναχωρεῖτε διότι τὰ πάντα ἐτελείωσαν.

ΚΙΜΩΝ

Ἔω εἶναι εὐτύχημα ὅτι σὲ ἀπῆνθησα ἰδὲ ἀν τὰ ἐνθυμούμαι. Πλατεῖα Ὑπουργείου, σκοπὸς πυροσβέστης, κλίμαξ πρὸς τὰ δεξιὰ, θύρα καγκελλωτή, ταμίας,

εἴκοσι φακέλλοι χαρτονομισμάτων ἢ μεταλλικὸν ὅπως ἐπιθυμῶ, νὰ παρατηρήσω δὲ καὶ τὸν λογαριασμὸν μήπως ἔγεινε λάθος. Ἄ ὅποια εὐτυχία ἀλλ' ἀν δὲν μὲ ὠδήγησι δὲν θὰ ἐγνώριζα πῶς νὰ φερθῶ σὲ ὑπερευχαριστῶ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ἄ δὲν εἶναι τίποτε· μεταξὺ φίλων τὰ πάντα... Ὑγιαίνει, φίλε μου, μὴ λησμονήσης πρὸ πάντων τὴν καγκελλωτὴν θύραν.

ΚΙΜΩΝ

Ἔω θὰ τὴν ἐνθυμούμαι κάλιστα (ἀναχωρεῖ.)

ΚΗΝΗ Γ΄.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ μόνος.

Ὅς τόσον καλὰ λέγουσιν ὅτι ἡ τύχη εἶναι διὰ τοὺς βλάκας. Χιλιάκις ἠγόρασα ἀριθμοὺς λαχείου καὶ οὐδέποτε ἐκέρδησα, ἀλλ' ἄς παρατηρήσω τὸ ἀγαπητόν μου γραμματίον; Ἄ, διάβολε, εἶμαι πολὺ δυστυχὴς, διότι δὲν δύναμαι νὰ κερδήσω λαχεῖον ἄλλως ἢ κλέπτων γραμματίον ἐκ τῶν κερδισάντων καὶ πάλιν μετὰ τόσους κόπους καὶ τόσα λόγια (ἀνοίγων τὸ χαρτίον) ὦ ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι εἰμὴ μία ἐπιστολή. (ἀναγινώσκει) Ἔσο ἥσυχος, καλὲ μου φίλε, κτλ. Ἰδοῦ τί εἶναι λαμπρόν. Τοῦτο τὸ γραμματίον εἶναι τῆς Ἀμαλίας. «Θὰ ἔχη τὴν χειρὰ της ὅποταν θελήσῃ». Ἄλλὰ τοῦτο ἀκόμη δὲν εἶναι βέβαιον ὑπάγω νὰ ἴδω τὴν δεσποσύνην (Κτυπᾷ τὴν θύραν τῆς Ἀμαλίας.) Δεσποσύνη.

(Ἐπεται συνέχεια.)

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν)

Α. Κ. Χ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

La Grecia e l'Italia nella questione del Laurion di Daniele Pallaveri: Brescia—1872. Ἦτοι. Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία ἐν τῷ Λαυριωτικῷ ζητήματι ὑπὸ Δανιὴλ Παλλαβέρη. Ἐν Βρεσῖα 1872.

Ἐπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ὁ διάσημος Ἰταλὸς καθηγητὴς κ. Δ. Παλλαβέρης

ἐδημοσίευσεν ἀξιόλογον πολυσέλιδον πραγματείαν περὶ τοῦ Λαυριωτικοῦ ζητήματος. — Περιττὸν ἴσως δὲ εἶναι νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐ κατὰ πρόωτον ἤδη δίδωσι δείγματα τοῦ διαπύρου αὐτοῦ φιλελληνισμοῦ, διότι καὶ ἄλλοτε πολλά ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συνέγραψεν ὡς Α. Χ. κατὰ τὸν Κρητικὸν ἀγῶνα, τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος ὑπερασπιζόμενος, ἐξέδωκε ὀγκώδη πραγματείαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Creta» ἀκολουθῶς «L'odierna Grecia» καὶ ἄλλοτε ἀλλὰ πλήρη ἐμβριθῶν σκέψεων.

Εἶναι δ' ἐγκρατὴς οὐ μόνον τῆς ἡμέρας γλώτσης δηλ. τῆς ἀρχαίας καὶ νεοελληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων ἡθῶν καὶ ἐθίμων, ὧν ἀρίστως παρατηρητῆς γέγονεν, ἐπισκεφθεὶς, καὶ τοι νέος, τὴν Ἑλλάδα, (ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ, ἐν ἀρχῇ τοῦ λδ'. κεφ. τῆς ἐν λόγῳ πραγματείας) ἐξ ἧς ἀπεχώρησε φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰς ἀρίστας τῶν ἐντυπώσεων.

Ἐν τῇ ἐν λόγῳ πραγματείᾳ ἐξετάζει τὸ Λαυριωτικὸν ζήτημα ὑπὸ ἐπιστημονικῆν ἔποψιν, καὶ δι' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἀποδείξεων καὶ μαρτυριῶν καθίστησιν ἀναμφίβολον τὸ δίκαιον τῆς Ἑλλάδος. Ἀκολουθῶς διεσκεδάζων μομφὰς τινὰς ἐκτοξευθεῖσας ὑπὸ βουλευτῶν τινῶν ἐν τῷ Ἰταλικῷ κοινοβουλίῳ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς δῆθεν ὑστερούσης κατὰ πολὺ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν κλ. κλ. ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐν τισιν εἶναι ὑπερτέρα καὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας.

Καθ' ἅπασαν τὴν πραγματείαν φαίνεται ἡ ὀξύδερκεια καὶ ἡ πολυμαθία τοῦ συγγραφέως, τοσοῦτ' οὖν φιλελληνικότατος καταδείκνυται, ὥστε πολλάκις ὁ ἀναγνώστης νομίζει ὅτι ὁ γράφων εἶναι Ἑλληνα — ὁ Κύριος Παλαβέρης, νομίζομεν, συγγραφέων τὴν πραγματείαν ταύτην, πολλάκις ἐνεθυμήθη τοῦ — φίλος μὲν Πλάτων, μιτάτη δὲ ἀλήθεια, διότι καὶ πολλαχοῦ ἐν αὐτῇ φαίνεται γράφων: φίλη μὲν ἡ πατρίς, φίλτατον δὲ τὸ δίκαιον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν πολλοῖς μέμνηται διαφορῶν Ἑλλήνων, οἰκούντων τὴν Ἰταλίαν, ἣν καὶ τιμῶσι τῆς κυρίας Δόρας Ἰστριάδος, τῶν Τυπάλδων, τοῦ Κ. Σάθα καὶ ἰδίως

τοῦ καθηγητοῦ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ἐν Ἑνετίᾳ Κωνστ. Τριανταφύλλη, ὅστις ἀδιαλείπτως πληροφορεῖ τοὺς Ἰταλοὺς περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ λόγῳ καὶ συγγραφῇ ἐν ταῖς ἐφημερίσιν καὶ ἀξιολόγοις Ἰταλικῶν περιοδικῶν διὰ διαφορῶν γλαφυρῶν καὶ σπουδαίων ἄρθρων.

Ἐν ταῖς σημειώσεσιν ἅς ἐν τέλει τίθησιν ὁ συγγραφεὺς, εὐρίσκομεν τινα εἶδη μόνους τοὺς Ἑλληνας σημαίει, ἐπειδὴ ὁμοῦς «δι' ἑλλειψιν ἐλληνικῶν στοιχείων ἠναγκάσθη νὰ καταχωρήσῃ μόνην μετάφρασιν καὶ λυπεῖται διὰ τοῦτο» νομίζομεν οὐκ ἄπο σκοποῦ νὰ εὐχαριστήσωμεν αὐτὸν κατὰ τοῦτο, παρατιθέμενοι τὰ χωρία τῶν Ἑλλήνων ἀρχαίων συγγραφέων ὧν τὰς μαρτυρίας ἐπικαλεῖται. Μὴ βουλόμενοι ὁμοῦς καὶ τοὺς ὄρους τῆς βιβλιογραφίας νὰ ὑπερβῶμεν, σημειοῦντες τὰ χωρία ἀπλῶς, παραπέμπομεν εἰς αὐτὰ — Θεουκλ. βιβ. σ'. κεφ. σ'. — Βιβ. β'. § νε'. — Στραβ. Βιβλ. Θ'.

κεφ. α. καὶ κατωτέρω. — Πausan. Περικλ. εἰς Ἀττικὴν. — Πλινίου Ἱστορία φυσικὴ. 15 κεφ. — origo gemmarum. βιβ. λζ' κεφ. ε. — Σουιδ. εἰς τὴν λέξιν Λαύριον, Διον. Ἀλικαρν. ἐνθα περὶ Ἀττικῆς. — Σχολιάς. Ἀριστοφ. — Ἡσύχιον — Πλουτάρ. ἐν τῷ βίῳ Νικίου Ἐνορῶντος' ἐν τῷ περὶ Προσόδων. Α. § ε. καὶ τῷ δ'.

Πρὸς τοῦτοις συνίσταται τὴν μελέτην τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῆς πολιτικῆς νέας δικονομίας σοφῶς παρατηρήσεις τῶν Tadovani, Fabiani, Cuvier, Dum-s, Weiske, Real, Schneider καὶ ἰδίως τοῦ Villefosse — Zincken, Xenophons-Buch von den Eukünften des Athenisches.

Π. Σ. Φ.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΩ

ΑΧΙΛΛΕΙ ΠΑΡΑΣΧΩ:

Χαῖρε, ὦ φίλε ποιητά, ὃ ψάλλα τῆς Μαρίας,
Χαῖρε, καρδία συμπιθῆς, καταπεπνημένη,
ὃ κόσμος εἶναι βῆσαν, καὶ ὅστις ὑπομένει
Μὴ συντριβὴν καρδίας,

ΤΑ ΑΡΕΣΚΟΝΤΑ ΤΟΙΣ ΠΟΛΛΟΙΣ.

Ἐν ὄρα χειμῶνος ἐκάθηντο Τοῦρκοι ἐν καφενείῳ Ἑλληνοσ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐθερμαίνοντο περὶ τὴν ἐστίαν, κάστανα κεχαραγμένα συγχρόνως ψήνοντες. Ἐπολιορκοῦντο τότε αἱ Ἀθήναι ὑπὸ τοῦ Κιουταχῆ καὶ ὁ λόγος ἦτο περὶ τῆς πολιορκίας. — Νά, εἶπεν ὁ Ἰσοῦφ, ἐγὼ πῶς ἤθελον σχεδιάσαι τὴν ἐφοδον, ἔλαβε τὴν πυράγραν, περιέγραψε κύκλον ἐπὶ τῆς στάκτης καὶ περιεκύκλωσε τὰ κάστανα ἔπειτα λαβῶν ἔφαγεν ἐξ αὐτῶν τινά, τὰ ὅποια ὠνόμασεν Ἑλληνας. — Ὁχι, εἶπεν ὁ Μεχμέτης' ἐγὼ νομίζω ὅτι οὕτως ἠθέλομεν κυριεύσει εὐκολώτερον τὴν ἀκρόπολιν' ἐσχημάτισε τετράγωνον ἐπὶ τῆς στάκτης ἐσκέπασε τὰ κάστανα, καὶ ἔφαγε τοὺς ἐπιλοίπους Ἑλληνας. Ὁ Κιαφῆρ ἐνοχληθεὶς διότι δὲν τῷ ἀφῆκαν, καὶ εὐφυστέρος ὢν τῶν ἄλλων, ἐνευσε τῷ καφεπώλῃ νὰ φέρῃ κάστανα μὴ χαραγμένα, ἅτινα ἐτέθησαν ἐπὶ τῆς στάκτης ἀπαρατήρητα. Ἀφ' οὗ ἠνῆσεν ὅτι τὰ κάστανα ἐθερμάνθησαν ἀρκούντως, τοῖς εἶπε νὰ ἐπαναλάβωσι τὸ σχεδιάσμα, τὰ κάστανα μόλις συρθέντα ἔβομβόλησαν κατὰ τῶν δύο πρώτων, οἵτινες πρηνεῖς ἐπ' αὐτῶν προσεπάθων νὰ σχεδιάσωσι τὴν ἐκπόρησιν καὶ τὰ πρόσωπα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐπληρωθήσαν. — Βλέπετε, εἶπεν ὁ εὐφύης Κιαφῆρ, ὅτι οἱ Ἑλληνας κτυποῦν καὶ ἀφ' οὗ μεταβλήθωσιν εἰς κάστανα.

* *

Ὁ ἱεροκῆρυξ Β. ἐδίδασκεν ἀπ' ἀμβωνος, ἐν τινι ἐκκλησίᾳ τῆς Νεαπόλεως τῆς Ἰταλίας, τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀναπτύσσων τὸ περὶ διαφθορᾶς κεφάλαιον, θελήσας δὲ νὰ σπογγίσῃ τὸν ἐκ τοῦ μετώπου του βέοντα ἰδρώτα ἔσυρε τὸ μανδύλιόν του ἐκ τοῦ κόλπου του ἄλλ', ὡ τοῦ θαύματος, ἔπεσεν ἐξ αὐτοῦ ἐν παιγνίῳ χαρτον τεκμήριον τῆς νυκτερινῆς μελέτης του. Τὸ πλήθος ἤρριξε νὰ ψιθυρίσῃ παραπονούμενον ὅτι ὁ διδάσκαλος ὅστις ἐδίδασκε δὲν ἐφύλαττε πρώτος τοὺς λόγους του ἄλλ' ὁ εὐφύης ἱεροκῆρυξ στραφεὶς ἀ-

Εἰπέ μοι τί, ὦ φίλε μου, εἰπέ θὰ ἀποκτήσῃ;
Οὐδὲν, θὰ μοὶ ἀπορῶθῃς, πρὸς τί λοιπὸν οἱ πόνοι,
Πρὸς τί ὁ Χάρων ἀσπλαγχνὰ τοὺς πάντας θανατῶναι
Πρὸς τί κανεὶς νὰ ζῆσῃ;

Τί ὠφελεῖ ἡ ποίησις; ἀπέθανεν ὁ Βύρων,
Μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα του ἐξόριστος ἐπνέει,
Ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐρχεται, εἰς τὴν Ἑλλάδα πλέει
Κ' ἐν μέσῳ τῶν ὄνειρων
Ἀφίπτατ' ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἔλη ἐνθουσιῶσα,
Ἐκπνέει, ἐν ᾧ ἤθελε νὰ ἴδῃ ἐλευθερίαν
Τὴν προσφιλεῖ Ἑλλάδα του, ἀφῆκε τὴν ἡμέραν
Ψυχὴ ἀγωνιώσα.

Εἰπέ μοι τί ἀπῆλαυσεν, εἰπέ ὁ Λαμαρτίνος,
Ὁ Βερανζὲ καὶ ὁ Μυσσέ, καὶ ἄλλα τόσα πλῆθη,
Ἄφ' οὗ μὲ λύραν ἐφαλλον καὶ ἔφθειραν τὰ στήθη
Ἐν μέσῳ τῆς ἀκτίνας
Ποιητικῷ ἔριζοντες, ποιητικῶν ἀνθῶν;
Οὐδὲν' στέν κόσμον ἀληθῆς οὐδεὶς θὰ ἀποκτήσῃ
Τὸν κόσμον τοῦτον τὴν ψευδῆ μὲ δάκρυα θ' ἀφήσῃ
Καὶ θ' ἀποθάνῃ κλαίων.

Τε νῶσαι καὶ οἱ βῆσανοι εὐδὲς οἱ κατακλύζου,
Τὰ πάντα εἶναι μάταια, τὰ πλούτη, μεγαλεῖα,
Ὄφρω εἶναι μάταιος, ψευδὴς καὶ εἰρωνία
Τὰ σπλάγγνα σου γνῶριζου
Ἄφ' οὗ ἡγάπησας ποτέ — ἐρέτω ἡ Μαρία,
Ἀθῆν εἰς ἔρωτ' ἀτυχῆ, ἅς τὸν καλύψῃ λήθη
Πλειότερον αἰσθάνονται τῆς γυναικὸς οἱ λίθοι
Τὰ μάρμαρα τὰ κρύα.

Ἄσμο' ναι, φίλε ποιητά, διὰ παντὸς ληυμέναι
Τὸν ἀτυχῆ σου ἔρωτα, τοὺς φλογεροὺς σου στίχους,
Τοὺς πάντας συνεικύνσας μὲ τοὺς λαμπροὺς σου
[ἔχου,

Πλὴν ἡ Μαρία μόνη
Ἦτο ψυχρὰ κ' ἀνάληγτος, πλὴν οὐ αὐτὴν συγχώρει
Καὶ ψάλλε μὲ τὴν λύραν σου τοῦ ἔθνους τοὺς ἀγῶνας
Εἰπέ πῶς εἶναι ἄστατος εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας
Καὶ ἄσταθὴς ἡ κόρη.

Εἰπέ μοι τί ἀπῆλαυσεν τοῦ κόσμου παροδίται,
Εἰπέ μοι ποῦ εὐρίσκειται αὐτὴ ἡ εὐτυχία;
Ἦ ποίησις καὶ ἡ γυνὴ... σ' ἡπάτησ' ἡ Μαρία.
Γυνὴ κ' αὐτὴ καλεῖται.
Τὰ πάντα εἶν' οὐτιδανά, ὁ κόσμος εἶν' οὐδύνη,
Λοιπὸν εἰπέ, ὦ Ἀχιλλεῦ, τί ὠφελεῖ νὰ ζῆ τις;
Ὅταν θ' ἀφίπτατ' ἡ ψυχὴ, θ' ἀφίπτανται μαζὺ τῆς
Οἱ γέλωτες κ' οἱ θρήνοι.

(1874)

* **

παθέστατα πρὸς τὸ παιδίον ὃπερ εἶχεν ἀρπάσει τὸ παιγνίσκον. — Τέκνον μου, εἶπε, τί χαρτίον εἶναι αὐτό; — Εἶναι ὁ Φάντες κοῦπα, ἀπήντησε τὸ παιδίον — Καί τίνος ἀγίου εἶναι ἡ ἀπέναντί σου εἰκὼν; Τὸ παιδίον ἐξ ἀγνοίας ἐσιώπησε. — Βλέπετε, ἀγαπητοὶ χριστιανοί, ἐπανάλαβε μετ' ἀγανακτικῆς ὁ ἱεροκλήρυξ, βλέπετε πόσον ἡ διαφθορὰ εἶναι ἐξηπλωμένη εἰς τὴν κοινωνίαν μας; τὸ παιδίον γνωρίζει καλλίτερον τὸν Φάντε Κοῦπα ἀπὸ τὸν ἅγιον Βικέντιον.

* *

Ξένος τις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπλησίασε διαβάτην ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ πόσῃν ἀξίαν ἔχει τὸ ἀργυροῦν πέμπτον τῆς ἀγγλικῆς λίρας τὸ ὅποιον ἐκράτει. Ὁ διαβάτης λαβὼν αὐτὸ εἰς χεῖρας τὸ ἐστρεψε ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ εἶπε τῷ ξένῳ — Τὸ πέμπτον τῆς Ἀγγλικῆς λίρας ἔχει ἀξίαν 4 σεληνίων τὸ δὲ σελήνιον ἰσοδυναμεῖ μὲ δώδεκα πένας, συγχρότως δ' ἔθεσε τὸ νόμισμα εἰς τὸ θυλάκιον του καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Ὁ ξένος στενοχωρηθεὶς τῷ ὑπενθύμισε μειδιῶν ὅτι τὸ πέμπτον τῆς λίρας ἦτο ἰδικόν του ἀλλ' ὁ διαβάτης λίαν σοδαρῶς τῷ ἀπήντησε — Εἶμαι ὁ δικηγόρος K... καὶ πληρώνομαι συνήθως δι' ἐκάστην συμβουλήν ὃ σελήνια μοὶ ἐξήτησατε μίαν συμβουλήν ἦν δοῦς εἰς ὑμᾶς ἐκράτῃσα τὰ 4 σελήνια, τὰ ὅποια μοὶ ἐδώκατε, λίαν ἐπιεικῶς πληρωθεὶς διότι εἴσθε ξένος.

* *

Ἡμέραν τινὰ ἐπιστρέφων ἐκ θήρας ὁ κύριος M... ὅστις ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ καυχᾶται ὅτι εἶναι κυνηγός, αἰφνης περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν φίλων του οἵτινες μετὰ περιεργίας τὸν ἠρώτων ἐὰν ἔκαμε καλὸν κυνήγιον. Ὁ κυνηγός μας ἀντιπάσης ἀπαντήσεως μετὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ κομπασμοῦ ἀνέστυρον ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ τοῦ σάκκου ὅλον ὄμμαθόν τρυγῶσαν. — Ἰδοὺ τοῖς εἶπε τὸ κυνήγιόν μου! Οἱ φίλοι γνωρίζοντες κατὰ βάθος τὴν ἀνικανότητά του φίλου των ἔμειναν ἐστατικοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξηγήσωσι τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των θαῦμα· ἀλλ' ἰδοὺ χωρικός πλησιάζει αὐτοὺς τοὺς διασχίζει καὶ

φθάει πρὸς τὸν κυνηγόν μας κρατοῦντα καὶ ἐπιδεικνύοντα εἰσέτι τὸν ὄμμαθόν των τρυγῶσαν. — Γιασού ἀφεντικῶς, λέγει, κι' ἐγὼ σ' ἐξήτοῦσα· τὸ τάλληρο τοῦ μου ἴδωκες γιὰ πληρωμὴ τῶν πουλιῶν ὅπου κρατῆς εἶναι κάλπικο καὶ σὲ παρακαλῶ ὅσοε μου ἕνα ἄλλο. Εἰς γέλωτα ἀσθεστον διεραγήσαν οἱ περιεστώτες ἐνῶ ὁ φίλος κυνηγός πληρώσας τὸν χωρικὸν καὶ φυγῶν μετὰ σπουδῆς οὐδέποτε ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐξῆλθεν εἰς τὸ κυνήγιον.

* *

Ὁ κύριος Π... λέγει ὅτι εἶναι θιασώτης τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου, ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ ἀδυναμία του αὐτὴ ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ κυνηγίου τοῦ κ. M... Ἐν τούτοις καθ' ἐσπέραν δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸ θεᾶτρον καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐγνωρίζεν ἐκ στήθους ὅλας τὰς Operas. ἐσπέραν τιν ἔτυχε νὰ κᾶθηται πλησίον του ὁ Κύριος K... ἐπαίξετο δὲ τὸ μελόδραμα ἡ Norma. Περὶ τὸ τέλος τοῦ δράματος ὁ K... νυστάξας εἶπε πρὸς τὸν Π... — Ἀγῶμεν διότι ἡ τελευταία πράξις δὲν μοὶ ἀρέσκει. — Ὁχι, ἀδελφέ, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, τώρα θὰ κᾶθῃ ἡ Πομπήνη (!) Ὁ ἀθλιος ἐνόμιζεν ὅτι παριστάνετο ἡ Ἰόνη· τύσον καλὰ ἐγνωρίζε τὰς Operas.

* *

Ἐτερος θιασώτης τοῦ θεάτρου ἐρωτηθεὶς, ἀν κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εἶγε θεᾶτρον, ἀπήντησεν ὅτι εἶχε· τότε εἰς τῶν παρόντων τὸν ἠρώτησε τί Opera; — Pagliata, ἀπήντησεν ὁ φίλος — Διὰ βολῆς, ἀνέκραξεν ὁ ἕτερος, τοιαύτην opera δὲν τὴν ἤκουσα ποτέ μου. — Ἐλθε λοιπὸν μετ' ἐμοῦ, εἶπε θυμωθεὶς ὁ θιασώτης τοῦ θεάτρου αἰσθανθεὶς προσβαλλομένην τὴν φιλοτιμίαν του· καὶ ταῦτα λέγων τὸν ὠδήγησε ἐνώπιον καφενεῖου ἐξῶθεν τοῦ ὅποιου ἦτο γεγραμμένη, μεγάλως γράμμασι, ἡ λέξις ΠΑΓΩΤΑ τὴν ὅποιαν ἐξέλαβεν ὡς ὄνομα operas καθότι εἰς ἐκεῖνα τὸ μέρος ἐτοιμαζομένων αἱ προκηρύξεις τοῦ θεάτρου. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ τί ἐπαθε ἀπὸ τοὺς ἄλλους κυρίου ὁ Ἰταλιστῆς καὶ φίλος τοῦ θεάτρου.